

A. Diss. 9991

11.

D. IOH. ERNESTI SPIELMANNI,
ARGENTINENSIS.

6.

DE

SUCCESSIONE
FISCI,

Von

Erblösen Bütern.

ARGENTORATI & LIPSIAE,
Apud IOH. MARTINUM BURGMANNUM,
in Collegio Paulino M. DCC. XIV.

SUCCESSIONE
FISCI

STREBLEN BÜCHER

PROOEMIUM.

Ulla unquam Respublica coa-
luit, aut in civilem consocia-
tionem populus, qui quæve
non simul & in ipso ortu de
mediis quoque ad se conser-
vandum cogitavit; atque cum
semel hominum mentes pos-
sedit perversa libido aliena invadendi, potentiam
optimum præsidium rata est humana ratio, quo
statum suum salvum haberet. Illa, ut maxime ar-
mis paratur sic ut hæc parentur, ut res sunt huma-
næ, Pecunia opus est. Præclare in hanc rem, uti
solet, Tacitus: *Neque, ait, quies gentium sine armis; Lib. 4.
neque arma sine stipendiis; neque stipendia sine tri- Hist. 74.2.
butis haberi queunt.* Ipse Aristoteles, qui centum
quinquaginta, & quod superat, si Diogeni La-
ërtio credendum, diversarum Rerumpublica- *in vita
Aristotelis.*
rum inter se collatione, ad id pervenit, ut de
noxio pariter atque utili cujusque Status judicii

Lib. 2.
Polit. 7.

De Morib.
German.
pag. mibi
1061.

vires intendere posset, id maxime vitii in Republica Spartanorum damnavit, quod in publico pecuniæ non essent. Id ipsum scilicet, quod aliquando Germanis exprobravit Æneas Sylvius, vir prudens & in ipsis rerum argumentis enutritus, mox summis etiam præsidens, inter cæteras gravissimas imminutæ Reipublicæ Romano - Germanicæ potentiaæ causas unam faciens, quod *nulla ibi vectigalia, nullum ærarium.* Quidquod non ita dudum est, quod ex Regibus aliquis, idemque magnus, in Nepotis sui exemplo nos docuerit, in Republica Regnove bene constituendo firmandoque ab ærarii cura incipiendum esse. Illud differt, quod habendæ rei tam pace quam bello utilissimæ, non idem semper adhibitus fuit modus; nec eadem cuiusvis summae potestati inita via est. Quæ enim hic non excogitatae artes? quas non vexationes sustinuit quandoque populus? ire, agere, nasci, nubere, mori, omnia fere vectigalia facta sunt; imo nec ipsi mendicitati aliquando parcitum scimus: tolerabilia adhuc, si & his parta utiliter consumantur. Sed & per scelera ærarium suppleri non puduit, & ex turpissimis rebus pecuniæ corrasæ, non male oluerunt; imo alicubi & ipsum tributari-

butarium factum lupanar, illis ipsis in Principatibus, in quibus sanctitas morum exuberare debuisset. Nobis nihil utile reputantibus, nisi quod sit honestum, pro præsentis instituto animus fuit, omissis omnibus aliis locupletandi Fisci modis, illum proponere, qui & iustitiæ plurimum, & minimum invidiæ atque molestiæ habet, hoc est, inquirere, quid Fisco liceat in res quæ sunt nullius.

DE
SUCCESSIONE FISCI
 DISSERTATIO,

§. I.

Fisci, de cujus Successione dicturi sumus, non una eademque est significatio: præterquam enim quod Auctoribus classicis denotet vas sparteum, ut aliis rebus, *Columell. lib. 12. c. 49. Vid. L. 19. §. 2. ff. Locat.* sic, inprimis pecuniæ publicæ recipiendæ aptum *Cicero Act. I. in Verr. num. 22.* unde & Metonymia quadam pro ipsa pecunia publica dici cœpit; proo sensu *Suetonius in Domitiano cap. 12. Judaicum fiscum acerbissime actum* dixit; usu tamen venit, ut non pecunia tantum, aut res mobiles, sed immobiles etiam, & generatim totum Principis patrimonium vocabulo Fisci denotaretur, *L. 2. §. 4. ff. Nequid in loc. publ.* Plane mediæ ævi Scriptoribus Fiscus dicitur non solum universitas illa rerum ad patrimonium Principis aut Regni pertinentium, sed & res singularis, v. g. fundus, ad jus & proprietatem Principis spectans, *Vid. Formul. Antiq. Alsat. num. 7. ibi: quendam fiscum Regalium possessionum concedere dignaremur - - curtem seu fiscum juris proprii & Regalis.* Quemadmodum feudum etiam vel beneficium hoc nomine antiquitus venisse cernas, quippe quæ ex Fisco Principis sæpe concedebantur; adi *du Fresne in Glossar. voc. Fiscus.* Illa quoque significatio vocis Fisci non infrequens in jure nostro, qua denotatur persona Fiscum administrans

strans, curamque ejus agens, ut in *L. 7. ff. de Jur. fisc. L. 5. C. de fid. & jur. bast. fisc.* quo etiam facit Rubrica Tit. C. *ne Fiscus vel Resp. procurat. al. patrocin. caus. in lit. prest.* Nobis hic magis juris vocabulum est, exprimens jus & facultatem summam in Republica potestati competentem, acquirendi res & dona civium, tanquam fructus, quibus statui publico sua dignitas atque potentia conservaretur; sic dicimus Fiscum habere, pro eo, quod est, jus confiscandi habere; eoque pertinent Rubricæ Tit. II. & C. *de Jur. Fisci.* Cum porto infinitæ fere causæ sint, ex quibus jus hoc competere soleat, ad differentiam cæterarum omnium, adjecimus vocabulum successionis, ut demonstraremus tractationem nostram versari circa illam juris fiscalis particulam qua ob defectum heredum, Fisco tanquam ultimo heredi, successio in bona defunctorum competit. Quamvis enim acceptio vocis Successionis generalissima sit, & quamcunque in locum alterius concessionem significet, *L. 3. §. 2. ff. de itin. act. uq; pr. L. 2. C. ad L. Jul. de vi.* famosissimus tamen ejus significatus est, quo κατ' ἐξοχὴν de hereditatibus dicitur, Vid. *L. 21. C. de pact. L. 4. C. in quib. caus. cess. long. temp. prescr.* quemadmodum etiam familiares in jure nostro locutiones sunt, quibus successores pro heredibus dicuntur, ut in *L. 25. L. 30. §. 13. seq. ff. de Fideicommiss. libert. L. 37. §. un. ff. de Usur. & Usucap. §. 11. Inst. de Test. ord.* Plane cum & ab intestato & ex testamento succedere possimus omnis ambiguitatis tollendæ causa adjecimus Rubricam lingua vernacula von Erb = losen Gütern, ut intelligeretur, non hic agi de acquisitione Fisci ex testamento, cui locum esse posse, jura non refragantur, *L. 46. §. 8. ff. de Jur. Fisc. L. 3. C. de Testam. L. 6. C. qui test. fac. sed de succes.*

successione ab intestato; quanquam negari non possit, bona ullo legitimo herede destituta, improprie hereditatem. Fiscumque sic succedentem heredem dici, cum jure non tam hereditario in tali casu, quam proprio & singulari utatur, de quo infra §. XXXIX. dicendi occasio dabitur.

II. Fisci, juriumque fiscalium originem inquirentibus, attendendum omnino est ad initia foundationis cujusque Reipublicæ; postquam enim de certa regiminis forma inter cives conventum, utique de mediis quoque ad eandem conservandam cogitandum erat, & quæ inde sperabant commoda, singuli suis in medium collatis promoveri tenebantur. Sive enim unius imperium placebat, sive paucorum, sive multitudinis etiam, aut vel ex his mixtum, utrobique necesse erat certos redditus assignari, unde necessitatibus publicis suppeteret sumptus, & Imperantibus subsidium, quo non solum se suamque familiam alerent, sed & statu suo condigna exhibitione Majestatem domi augustiorem, apud exteros venerabilem redderent. Qui duo fines, si bene philosophari contigit, omnium præstationum publicarum sunt; ille quidem communis Rebuspublices omnibus; hic Principibus & Regnis Rebusque Publicis mixtis proprius. Atque de hac posteriori specie intelligendus est Tacitus de Mor. Germ. cap. 15. *Mos est Civitatibus ultro ac viritum conferre Principibus vel armentorum vel frugum, quod pro honore acceptum, etiam necessitatibus subvenit.* De priori, c. 12. *Pars mulctæ Regi vel civitati exsolvitur.* Cæterum quæ de origine præstationum privatæ Principis familiæ inservientium diximus, optime confirmantur per ea quæ in hanc rem differuit Dn. Seckendorff im Teutschen Fürsten-Staat, Part. 3. cap. 1. §. 1. qui hic conferri potest.

III. Sed ut diversi contributionum harum sunt fines, sic diversa etiam nomina & possessiones, administrationes ratiociniaque separata. Jure Romano, quæ ad statum Republicæ pertinebant, publica dicebantur; quæ ad rem Principis, fiscalia seu in patrimonio Fisci, prout expresse distinguit Papinianus in *L. 72. §. un. ff. de contrahend. empt.* & Callistratus in *L. 3. §. 10. ff. de Jur. fisc.* quare Interdictum, *Ne quid in loco publico &c.* ad ea loca quæ sunt in Fisci patrimonio non pertinere, decidit Ulpianus in *L. 2. §. 4. ff. ne quid in loc. publ.* addita ratione: quia *res fiscales quasi propria & privata Principis sunt.* Unde etiam commoda pecuniaria, quæ ad statum Republicæ conferebantur, applicabantur Aërario; quæ vero ad statum Principis, Fisco seu Arcæ fiscali. Eoque pertinet, quod *Spartianus* de Adriano in ejus Vita retulit, nempe, ut gratiam apud populum colligeret, *damnatorum bona in Fiscum privatum redigi vetuisse, omni summa in Aërario publico recepta; & Tacitus Annal. lib. 6. cap. 2. Bona Sejani ablata Aërario, ut in Fiscum cogerentur.* Quam Fisci & Aërii differentiam haud dubie introduxerunt tempora, quibus ab Imperatoribus regi cœpit Populus Romanus. Certe in breviario, quod de toto, Imperio confecerat Augustus, descriptum, *quantum militum sub signis ubique esset, quantum pecunia in Aërario & Fiscis*, ut apud *Suetonium est in ejus Vita, cap. ult.* ac constat alias de ejus instituto, quo Provincias Romanas partitus est in Prætorias, quæ Populo certum æs pendebant; & Præsidiales, quæ Fisco Cæsaris vectigales erant. Inde quoque nata distinctio prædiorum stipendiariorum & tributariorum, de quibus mentionem injicit Imperator §. 40. *Inst. de Rer. divis. ibique Theophil. Paraphras.* Quæ di-

versa conditio Provinciarum licet mox post tempora Augusti, teste *Dione lib. 53.* defierit, resignatis Imperatori Provinciis istis; mansit tamen adhuc stipendii a tributo distinctio, *L. 46. §. 5. ff. de Jur. fisc. L. 7. §. 2. ff. de Usufr. L. 13. ff. de impens. in res dot.* quemadmodum & Fiscus ab Aërario, Hadriani etiam adhuc temporibus, quod ex allegato Spartiani loco patet. Quando vero præcise vocabula Fiscus & Aërarii confundi cœperint, non certo constat; aliquam Ulpiani adhuc ætate superfuisset differentiam, colligi forte potest ex ejus quæ extant fragmentis, in quorum *Titulo 28. §. 7.* ait *Si nemo sit ad quem bonorum possessio pertinere possit: aut si quidem, sed jus suum omiserit; Populo bona deferuntur ex Lege Julia Caducaria.* At vero *Titulo 17. §. 2.* juris hujus mutationem indicaturus, ait: *Hodie ex Constitutione Imperatoris Antonini omnia caduca Fisco vindicantur.* Vid. *L. 12. ff. de Bonor. possess.* Triboniani ergo manum sapiunt quæ habentur in *L. 96. §. 1. ff. de Legat. 1. ibi; quoties Lege Julia bona vacantia ad Fiscum pertinent.* non enim Legis Juliae, sed Antonini sanctionis beneficium erat, caducorum emolumenta adscribere Fisco. Vid. *Jac. Gotbofr. comment. ad L. Jul. Caduc. cap. 29. pag. m. 342.* An non idem aliis II. locis contigerit, v. g. *L. 13. pr. ff. de Jur. Fisc. L. 4. §. 20. ff. de Fideicom. libertat. L. 9. §. ult. ff. ad L. Jul. Pecul.* subdubitare fas est. Adcoque probabilius multo est, Græcis demum sub Imperatoribus, magis magisque dominatum affectantibus, distinctionem illam Aërarii & Fiscus evanuisse, jureque potiori promiscuum harum vocum usum, crebro in C. Justiniano occurrentem, eosdem admisisse. Illud certum, quod, quamvis initio Principatus separata Fiscus & Aërarii ratio fuerit, tamen & circa hujus dispensationem

nem multum sibi nutus & arbitrium Principum sumeret; quod & mox sub ipso Augusto Roma experta est. De eo *Dion lib. 53.* memorat, quod, quamvis pecunias suas ab *Ærario* separatas habuerit, tamen & his quoque suo arbitrio usus frerit; unde & *Ærarium* a *Fisco* distinctum *λόγῳ*, non *ἔργῳ*, eodem Scriptore referente.

IV. Plane inolita sic Synonymia vocis *Fisci* atque *Ærarii*, *L. 2. § seq. pr. C. de quadr. præscript. L. f. C. de bon. vocant. Nov. 60. cap. 2. §. 1. in fin.* omnique re fiscali apud Imperatorem residente, res ipsa tamen mansit, i. e. differentia rerum ad statum publicum & privatum Principis pertinentium non sublata fuit; quemadmodum & duplex *Ærarium*, *L. un. C. de Quæstor. & Magistr. off.* officia quoque administrationis utriusque separata poposcit; quo faciunt *Titt. C. de officio Comitum Sacrarum Largitionum, & de officio Comitum Rerum privatarum.* Quamvis enim substantia Rerum privatarum Principis, universa illa fiscalia jura complectebatur, de quo vid. *Gutber. de officiis Dom. August. lib. 3. cap. 25. L. 1. C. de off. Com. Rer. priv. L. 7. C. de edend.* adeoque commoda inde percepta non in solius Domus Augustæ, sed publici etiam status conservationem insumpta fuerint; ex diversis tamen rebus, tum soli, tum superficiæ aut sese moventibus, juris patrimonialis Principum censitis, quas in summam collegit *Joach. Hopperus de Vera Juri (pr. l. 8. tit. 24.* patet, tuendæ dignitati Imperiali, rei que familiari Principum, abunde fuisse prospectum. Cæterum a rebus quæ Jure Justiniano dicuntur Privatae Principis, Dominicæ, Divinæ Augustæque Domus, probe separandæ sunt res ejusdem Patrimoniales & propriæ: licet enim utraque Principis seu moderatoris Reipublicæ sint, sunt tamen illæ Principis

qua talis, adeoque publicæ; hæ, qua privati, & propriæ. Cujus rei effectus est, ut hæ transmittantur ad heredes, licet Imperio non successerint; quod in illis fecus est, cum jure Diadematis possideantur & Coronæ sint perpetuo annexæ. Minus ergo accurate differentiam utrarumque proponens *Brückner de Roman. Regn. Germ. cap. 1. num. 19.* Res sic dictas Privatas Romanorum, Dominicas, Cæsaris, ad posteriorem classem indistincte retulit; cum plerasque harum Principes non ut privati, ut equidem ille voluit, sed qua tales sibi acquisiverint. Nec enim alius ἰδιόθεν λόγος apud Ægyptios quam Procurator Cæsaris aut Rationalis Rei privatae: atqui hujus munus fuisse *Strabo lib. 17.* ait, τὰ ἀδικοῦντα καὶ τὰ εἰς Καίσαρα πέρτειν ὁ Φείλων τὰ ἐξ ἐστᾶζειν. *Ulpianus in L. 2. §. 4. ff. ne quid in loc. publ.* res fiscales privatas Principis esse dixit; & multam judicis litem ultra terminum protrahentis, privatis largitionibus inferri voluit *Justinianus in L. 13. §. 8. C. de Judiciis.* Quæ omnino jura sunt summorum Imperantium, eorumque emolumenta ab alio quam Principe qua tali percipi posse, ne cogitari quidem potest. Scilicet istiusmodi res privatae dicuntur, non ratione acquisitionis, sed ratione usus privati & proprii principum, cui primario destinatae ab initio fuere. Unde quoque factum est, ut Pertinax nomen suum βασιλικαῖς κτήμασι inscribi prohibuerit, quoniam illa essent non Imperatoris propria, sed communia & publica Imperii Romani, ut est apud *Herodianum Histor. lib. 2. cap. 4. n. 13. Vid. B. Dn. Bœclerus ibid.* Atque recte etiam *Gotbafredus ad Tit. C. de off. Com. Rer. priv.* annotavit, Comitem Rerum privatarum gallice efferri posse, *Le Tresorier & Receveur du Domaine.* Illud interea certum, res Principis proprias &

& absque intuitu Principatus acquisitas, ad curam Procuratoris Cæsaris æque pertinuisse, *arg. L. 1. §. f. ff. de off. Proc. Cæs.* Secus ac moribus nostris, quibus pecuniæ ex bonis Principis patrimonialibus redactæ, quæque *Chatoul Gelder* vocari solent, & quæ privato usui destinatae sunt, aut ab ipso Principe, aut vero specialibus officialibus, *von des Fürsten geheimden Camer-Dienern*/administrantur, teste *Brücknero cit. loc. num. 25.*

V. Quamvis jure Francorum & Germanorum, observante Illustri *Dn. Schiltero Jur. Publ. lib. 2. tit. 1. §. 11.* Fiscus omnes Principis facultates contineret, nulla inter res privatas publicasve habita differentia; constat tamen ex prohibita quasdam ex his alienandi facultate, in constituendis his, non minus quam apud alias gentes, diversos fuisse, & etiamnum esse, *vid. Capitul. Leopold. §. 30.* fines; alterum, qui totius status publici conservationem intendebat; alterum, qui privati Principis. Illuc pertinebant universa jura fiscalia, quæ ex vi summæ potestatis fluunt, originemque suam ipsis Reipublicæ incunabulis, ut supra dictum, debent; huc referebantur res vel initio fundati Regni Coronæ perpetua destinatione annexæ, vel secutis etiam Principibus ea qualitate donatæ, ut sceptris perenniter adhererent. De utrisque *Hottomannus de Antiq. Jur. Regn. Gall. lib. 1. cap. 8.* Sciendum est, antiquitus institutum fuisse, ut Francorum Regibus non modo fiscalia iura, qualia Romanis Imperatoribus concessa erant, verum etiam certa fruenda prædia ad Regiam suam dignitatem tuendam assignarentur, quæ barbaro vocabulo *Demanium Regium* appellantur, plerumq; autem *Domanium*. Notandum hic, strictiori significatu voce *Domani* uti *Hottomannum*, quemadmodum & *Springsfeldum de Apanag. cap. 7. n. 21.*

dum ait: *Domaniales accurate differunt a fiscalibus rebus; Domanium enim ad usum ipsius Regis, b. e. ad annonam, victum cultumq; Majestatis Regiæ consentaneum institutum est. Fiscus ad Statum Regni Reipublicæ tuendum ac conservandum.* Nec enim sub Regibus Francorum tam arctis limitibus continebatur Domanium, *Lebm. Chron. Spir. l. 2. c. 44.* nec quæ hodie solius Principis personæ inserviunt, quæ proinde *Taffel-Güther/Rüchen-Dörffer* aliquibus dicuntur *vid. du Fresne Glossar. voc. Dominicum*, tantum domanialia sunt, sed & quæ totius Status publici conservationi deputata, eo nomine censentur, *Vid. Bruckner. de Doman. cap. 1. num. 45. Schoppin. de Doman. Franc. lib. 1. per tot. Plenius Grotius de Jur. B. & Pac. lib. 2. cap. 6. §. 11.* Domanium describit: *Patrimonium populi, cuius fructus destinati sunt ad sustentanda Reipublicæ aut Regiæ dignitatis onera.* Ea nempe Domanii natura est, ut non solum Monarchio statui propria sit, sed & in Aristocratico & regimine populari locum habere possit; adeoque in eo conveniunt Domanialia cum Fiscalibus, quod utraque sint apud summam in quavis Republica potestatem: differunt, quod illorum redditus sint certi & ordinarii; horum incerti & quandoque extraordinarii. Cum publicis rebus hoc affine habent, ut sint utraque in patrimonio populi; sed differentia est, quod hæ sint in usu civium; illorum vero usus iisdem sit interdictus, Imperantibusque proprius; *Vid. Ill. Dn. Schilter Elem. Jurispr. lib. 2. tit. 1. aph. 7.* Denique cum Dominio, quod Grotio eminens dicitur, Domanium præter nominis affinitatem hoc habet commune, ut in utroque facultas cernatur Superiori competens in res populi boni communis causa; differunt tamen ut jus in re & ad

ad rem, est que illud jus Majestaticum ipsi juri Imperii inexistens; hoc magis accessorium, illique inserviens, & effectus quandoque : vi enim domini eminentis Domanialem qualitatem subditorum bonis, si ita utilitas suadeat publica, induci posse, quid impedit?

VI. Sed quemadmodum Imperatorem Francorum & Germanorum veterum reditus erant amplissimi, inque unicum Cæsarium Ærarium confluebant fiscalia commoda per universi Regni Provincias & Civitates percipi solita, constitutis ibi Advocatis suis, seu ut *Ekkehardus Junior de Cas. monast. S. Gall. cap. 1. pag. mibi 15.* eos appellat, *Nunciis Camera*, qui Imperatoris Fiscum administrabant; & Fridericus I. etiam, ut erat strenuus Imperii Germanici jurium & dignitatis assertor, ad sexaginta usque tonnas auri summam fiscalium reddituum auxerit; jam eo tamen quod illum præcessit tempore, insigne detrimentum passum fuerat Ærarium publicum, cum Duces quas primum Regni nomine administrabant Provincias, mox vel effusa liberalitate Regum, vel pretio, fed & vi sibi possidentes, cum spe etiam transmittendi ad posteros, omnia his annexa Regalia viarum publicarum, fluminumque navigabilium & vectigalium, sibi vindicarent, præter directum, quod vocant, dominium apud Imperatores nullo emolumento amplius relicto. Et vero quæ non Imperii bona ad Ecclesiam transcripta? quibus animarum apud DEUM expiationem impetrari posse, illo seculo creditum fuit; nec etiam humanum valde videbatur revocari alienationes, sine quibus defunctorum animæ nec tuto requiescerent, nec ulla prospere cederent superstitibus. Fridericus equidem res in Italia perditas ut recuperaret, summo studio allaboravit, pro-

promulgata in hunc finem constitutione de Regali-
bus, quæ hodie inter consuetudines Feudorum cerni-
tur, sub tit. 56. lib. 2 quod ipsum in Germania quoque
tentare cœpit, sed optimum conatum sequentis seculi
tempestates plane irritum fecerunt, fatiscente tum
Republica, imminutisque sensim ac sensim publicis
Imperii opibus. Quas etiam Carolus IV. tam parum
cura it, ut exigua illa, quæ restabant, vectigalia, in em-
ptionem Wenceslao filio suo eligendo suffragiorum
Electorum insumpserit: quemadmodum alias multa
in perniciem rerum Imperii communium ab eo patra-
ta esse, in confesso est; Vid. *Conring. de Fin. Imp. lib. 2.*
cap. 19. §. 22. & Ill. Dn. Schilter Jur. Publ. lib. 1. tit. 24.
§. 6. Ut Maximilianus I. quoque non veritus sit dicere,
isthoc Cæsare pestilentiorum pestem Germaniam
haud unquam tulisse, in tantum, ut nec ullas tabulas,
quæ ab eo concessæ fuerant, ratas habuerit, nisi quas
sua adprobatione jam firmasset Fridericus pater; no-
tante ex *Jac. Spigelio ad Lib. V. Ligur. Guntber. Conrin-*
gio ad Lampadium Part. 2. §. 12. pr. Sic ergo quæ alie-
nationes Fiscum Imperii insigniter labefactare pote-
rant, jus Superioritatis territorialis communicatum
Statibus, percipientibus his, quæ olim Imperatores so-
li sibi vindicaverant, in totum exhausit, & nominis pe-
ne notionem sustulit; ut non solum inde Respublica
patiatur, sed desint etiam bona Cæsari ut tali compe-
tentia ad tuendam Regiæ Aulæ Imperiique dignita-
tem, si forte excipias Cimelia Regni Norimbergæ af-
servari solita, quibus indutus novus Cæsar Regno de-
spondetur, ut propriis fere sumptibus se exhibere co-
gatur; qua de causa quoque factum putat *Lampadius*,
ut a multo adeo tempore Austriaci, cæteris Germaniæ

Prin-

Principibus opulentiores, Cæsario Diademate soli mi-
cuerint. Cæterum de afflicto Fisci Imperialis statu, si
vel adhuc sit, quem latere queat, videri potest Ill.Dn.
Schilter Jur. Publ. lib. 2. tit. 1. §. 13. Seckendorff. in Addit.
zum T. J. St. pag. m. 73. & inprimis Meher Jur. Publ.
P. 4. cap. 2. Tantum malorum suadere poterat nun-
quam in Imperio lata lex & constitutio expressa, qua
Regentes prohiberentur communia Reipublicæ jura
bonaque alienare, & si vel secus factum esset, in usum
publicum illa revocari oportere, præciperetur: cujus-
modi sanctione suo maximo commodo olim usos Gal-
los & adhuc hodie uti videmus, *Schoppin. de Dom. Franc.*
lib. 2. tit. 1. ut potius non solum pactione publica Stati-
bus de quieta possessione plenissime cautum sit, per
Instr. Pac. Osnabr. Art. 118. §. 1. sed & etiamnum illorum
confirmationem a quolibet eligendo Cæsare petere
soleant Electores; id quod ad oppignorationes quo-
que extensum est, per d. Instr. Art. V. §. 26. in fin. Add.
Capitul. Leopold. §. 3. Ut ergo publicæ huic inopiæ oc-
currerent Status, e re omnino videbatur, per Capitula-
tionem Caroli V. §. 9. qui Leopoldinæ est 12 ultiores
alienationes expressius prohiberi, & ad consensum
Electorum restringi. Sed & insuper sapientissime cau-
tum, ut feuda, quæ ab antiquis possessoribus sine gravi
partim injuria, partim perturbatione, neque enim ulli
Cæsari vis omnibus Imperii bonis recuperandis par &
propria superfuit, abstrahi non poterant, si aliquando
contingerit, aperta, dominio suo consolidata mane-
rent, inservirentque publici Status necessitatibus, de
quo *infr. §. fin.*

VII. Atque hujusque de origine Fisci in genere,
rerumque fiscalium diversa tum apud Romanos tum

Francos atque Germanos administratione & œconomia, indeque resultantibus decrementis, quibus reparandis non aliud amplius remedium supererat, quam quod natura suppeditaret, hoc est, ut bona possessoribus suis destituta ad Fiscum reverterentur. Id quod ipsum jus est, quod tractationis nostræ scopum fecimus, quodque sub titulo Successionis Fisci efferri placuit; ad cuius disquisitionem antequam nos accingamus, præmittendum paucis est, quid illa sit, & quibus causis cœperit. Est autem Successio Fisci nobis hic nihil aliud, quam jus summæ in Republica potestati competens, acquirendi res & bona civium, qui sine ullis legitimis heredibus defuncti sunt.

IIX. Non facile reperias Regnum aut Rempublicam, in qua non summa potestas tale jus sibi vindicare visa est, cum dominium eminens circa res viventium, de bonis sic defunctorum liberius disponendi facultatem concessit. Sane ex quo dominia distincta sunt, & rem antea communem, nunc sibi habere licuit, non aliter fieri potuit, quam ut res domino destituta ad communitatem recideret, aut eum, qui communitatem repræsentat. Quod tamen non adeo naturale est, ut res hac ratione domino carens, non etiam occupantium fieri possit, cum & hoc ipsum jus acquirendi per occupationem, ex mero Gentium consensu ortum traxit. Cujus exemplum insigne cernere est in Hebræorum cum adhuc staret Republica, in qua, si forte contigisset, quod & facillime poterat, Profelytum sine liberis defunctum, ejus bona non Fisci sed occupantium fiebant, de qua re Vid. *Seldenus de Success. in bon. defunct. secundum Legg. Hebr. cap. 26. pr.* Quemadmodum ergo regulariter universo populo, adeoque
lingu-

singulis in solidum, jus occupandi talia bona vacantia competere potuit; sic, cum ad sublevanda Reipublicæ onera, ex mutua semel contracta obligatione, singuli conferre tenerentur, prudenti ratione factum est, ut ab illis initium fieret, quæ absque magno damno cujusquam tribui possent, cujusmodi sunt res nullius; quæ cum antea jure singulorum essent, nunc separatim possiderentur, & quidem ab eo, qui τῷ κοινῷ in civitate pollet: hinc & vere Regalibus accensentur, 2. Feud. 56. Quo simul etiam patet, Jus succedendi in bona vacantia alienari non posse in Regno, quod ex consensu populi habetur, absque hujus conniventia.

IX. Sed quamvis pulcherrimam hanc acquirendi licentiam Jus Gentium summæ in quovis populo potestati tribueret, non defuere tamen expressæ circa hanc Legislatorum sanctiones. Legum Romanarum omnium apertissime jus illud loquuntur *L. 1. § 4. C. de bon. vocant.* quarum Legislatio licet ultra Diocletiani & Honorii atque Theodosii tempora se non extendat; dubium tamen non est, & in libera & quæ sub Regibus erat Civitate id jam invaluisse. præterquam enim quod per *d. L. 1.* jus vindicandi bona sine heredibus defunctorum non tam noviter introductum, quam exclusis omnibus aliis Imperatoriæ Majestati soli reservatum: & per *d. L. 4.* jus circa bona vacantia magis limitatum, quam recens in vectum cernatur; certe Lex Julia & Papia laboranti Ærario consultum cupiens, aditione hereditatis ad apertarum tabularum tempus rejecta, exclusis etiam a jure accrescendi, quod antiquitus obtinebat, coheredibus collegatariisque, id maxime egit, ut defunctos heredes destituerent: argumento non multum fallaci, bona vacantia jam antea

publico cessisse; cum per hanc ipsam Legem Populo non tam jus novum procuratum sit, quam vetus extensum ad illa etiam bona vacantia, a quibus antea a privatis excludebatur. Quod, utut odiosum atque invidia plenum expostulaverit tum temporis, ~~facies~~ Reipublicæ Romanæ, hæc in melius mutata, merito ab Orbe Romano exulare fecit Imp. Justinianus constitutione substit. C. de Caduc. toll.

X. Eatenus ergo restricta libertas Quiritium, sed & regula quam *Cuius in L. 3. pr. ff. de Acquir. rer. dom.* affert: *quod nullius est, id ratione naturali occupanti conceditur*; ut, quæ circa reliqua domino carentia competeret occupatio, locum non haberet iis in rebus, quas morientes vacantes esse sinerent; tanquam vero intersit, res quædam qua ratione vacet, natura, an facto, an morte. *Grotii* philosophia est, *originariam acquisitionem* (occupationem) *consendam etiam rerum earum, quæ dominum habuerunt, sed habere desierunt: puta quia derelictæ sunt, aut quia defecerunt domini.* Nam hæc redierent in eum statum, in quo primum res fuerant. *de Jur. Bell. & Pac. lib. 2. cap. 3. §. 19. pr.* Sed juris hujus differentia ratio in eo videtur consistere, quod eo in casu quo alicujus bona ex defectu heredum vacare incipiunt, non tam attendantur res singulæ post fata defuncti relictæ, quæ utique ut alia, quæ vel pro derelictis habita, vel in nullius adhuc dominium pervenerunt, occupari possent, quam jura etiam & obligationes defuncti, quibus ipsi alii aut aliis ipse obnoxius videbatur quæ cum ipsa persona interciderent necesse fuisset, nisi reperiretur, qui in universum jus defuncti successerit. Qualem successorem universalem non solum voluntas testatoris aut sanguis, sed & lex efficere potuit, quem:

quemadmodum effecit etiam, & quidem eum, cui post alios sua debebat defunctus, qualis est civitas, aut qui eam repræsentat, summus imperans; hancque partis erga suum totum obligationem agnovit quoque *Tacitus Annal. lib. 3. cap. 28. 4.* qui sanctionem Legis Papiæ referens, inquit: *ut si a privilegiis parentum cessaretur, parens omnium Populus vacantia teneret.* Et vero provisio hujusmodi successoris universalis tum vel maxime necessaria erat, cum defunctus relinqueret nomina, quæ activa dicunt, quæ sine illa absque dubio fuissent inter mortua, e medio sublato subjecto, cui inhærebant; quod in obligationibus secus erat: ubi, si vel res obligata extaret, vel relicta sufficerent debito, creditor quoad summam debitam quemvis occupantem exclusisset, cum proprie vacare dici non possit, aut esse nullius, ad quod alteri jus adhuc competit; quemadmodum alias satis durum, cum alterius damno locupletari: profecto in causa erat creditor, ut locupletior debitor moreretur. Vid. *L. 11. ff. de Jur. Fisc.*

XI. Plane dantur quædam res eorum qui sine heredibus defuncti sunt, ad quarum acquisitionem non demum admittit summum in Republica Rectorem provisio aliqua legis, aut prohibita privatis occupatio rerum dominis vere vacantium; sed imo sunt quædam, quæ licet dominum habere desierint, non tamen protinus in ea causa sint, ut occupari possint, sed naturali modo ad suum unde primitus venerunt principium revertantur: quales plerumque sunt res soli, fundi puta, agri, prata, quæque inter privatos ita distributa assignataque fuerunt, ut tamen apud populum jus aliquod remaneret, quod in casu vacantia illa ad se trahere potis est. Pulchre de hac re *Grotius de J. B. & P.*

*lib. 2. cap. 3. §. 19. n. 2. Notandum est, interdum primas acquisitiones, a populo aut populi capite ita factas, ut privatum plenumque dominium generaliter primum populo aut ejus capiti quæreretur: atque ut deinde particulatim in privatos ita fieret distributio, ut tamen eorum dominium ab illo priore dominio penderet, si non ut jus vasalli a jure senioris, aut jus emphyteuticarii a jure proprietarii, tamen alio quodam tenuiore modo. Atque male ibi Henniges tenuiorem istum modum explicat per dominium eminens, putatque majori validiorique jure potius Grotium dicere habuisse, cum Princeps in bona subditorum longe validius atque eminentius jus habeat, quam Senior in rem vasalli feudalem; vel proprietarius in emphyteusin. Sed male, ut dictum, effectus domini eminentis constituitur, quod sua natura dominio populi accrescit, deficiente domino, in cujus gratiam primitus tributum; nec enim quæ domini eminentis exercitium suadet, utilitas publica, hic principaliter intenditur, cum ignoranti etiam populi hujusmodi accessio contingere possit. Cæterum, quod de quæsito toti prius populo pro indiviso non singulis privatum dominio acquisitionum ab illo factarum Grotius memorat, adeo familiare fuit primis nostris Germanis, quibus privati ac separati agri nihil fuisse, auctor est Cæsar de Bell. Gall. lib. 4 ut a voce *Ulmanning* / quæ in Legibus Gothicis ac Suecicis occurrit, locaque publica ac communia denotat, unde nostratum adhuc *Ulmende* / *Alemannis* nomen inditum fuisse, probabili conjectura autemet Illustris D. Schilter. Exercit. Pandect. IV. §. 13. Sic postquam regnari cœpit Germania, distributæque in singulos privatæ ac propriæ agrorum possessiones, distributione illa adeo non omne jus a se populum alienasse*

nasse credibile est, quin apud Principem aliquod resideret, quod Grotio *tenuius* non incongrue dictum, satis tamen validum, quod domino aliquando destituta ad se traheret, nec sic vacantia esse sineret, ac si in nullo adhuc dominium pervenissent. Patet hinc, utrovis modo quid vacare contingat, occupandi jus competere illi, penes quem jus populi est, hoc est, summæ in Republica potestati, de qua ut Successionis Fisci subiecto nunc videndum.

XII. Jure Romano Justiniano & imprimis *L. 1. C. de Bon. vocant.* successiones sine legitimis heredibus defunctorum, eousque Juris Imperialis proprii esse jubebantur, ut non solum Civitates obtentu privilegiorum jus aliquod in eas sibi asserentes non audiri debuerint, sed & quivis alius a petitione earum severius removeretur per *L. 2. C. de petit. bon. subl.* Atque Civitates quasdam illarum vindicandarum jus ab Imperatoribus habuisse, dubitare nos non sinunt ea quæ Trajanus rescripsit Plinio, sciscitanti, quid factu opus esset in causa Nicensium, simile jus ab Augusto sibi tributum asserentium, de quo vid *Plin. lib. 10. Ep. 88.* Germanorum Imperatoribus easdem competere ipso jure, eo minus dubium, quo expresse a Friderico I. inter Regalia relata sunt Bona vacantia 2. *Feud. 56.* Sed postquam cum jure territoriali omnia simul Regalia ad Status Imperii transierint, sic ut non minus in suo territorio, quam in Imperio Imperator, possint, non levem jacturam hac in re passum est Imperatoris Ærarium, ut supra vidimus. Nobilitas itidem Immediata, licet Imperii Status non sit, cum jure suffragii in Comitibus Imperialibus non utatur, quia tamen suo gaudet territorio, juribus etiam in hoc radicatis utitur, inter quæ non minimum est

est confiscandi jus. Eodemque ex fundamento Civitates Imperales Immediatæ jus occupandi bona vacantia libere exercent, superiorem non minus quam cæteri Status præter Imperatorem & Imperium non agnoscentes. Vid. *Bruning. de Var. Universit. spec. concl. 25. tit. B. Gail. lib. 2. obs. 130. n. f.*

XIII. Quemadmodum vero quoad Civitates in Imperio immediatas res dubio caret, sic quod mediatas illas attinet, quas Municipales vulgo dicunt, an etiam his aliquod in bona vacantia jus comperat, controversum hucusque inter Doctores vidimus. Et vero qui negativam tuentur, fundant se primo in jure communi, quo expresse per *d. L. 1. C. de bon. vac.* civitates ab hujusmodi jure arcentur; deinde etiam in rei natura, qua jus occupandi bona vacantia ad Regalia pertinet, prout a Friderico quoque inter hæc relatum est; ut adeo Civitates Municipales, tanquam Domino territoriali omnino subjectæ, consequentur Regalium omnium incapaces, etiam successionem in bona sine heredibus defunctorum abstinere debeant: hinc præsumptionem pro Principe perpetuam onus probandi ad Civitates rejicere, quæ aliquod jus hac in re sibi asserere cupiunt, Vid. *Brunnemann. ad L. 1. ff. de Jur. fisc. n. 3.* Pro affirmativa contra facit generalis consuetudo, imprimis Saxonix, qua qui merum imperium habet, *die Oberg Gerichte* gaudet simul jure fisci, quod dato, & jure vindicandi bona vacantia, Vid. *Coler. Part. 1. dec. 72. Wesenbec. Paratitl. ff. in quib. caus. pign. tac. contr. n. 5. Sixtin. de Regal. cap. 11. num. 36. seq.* Atque de jure Saxonico eo minus dubium, quo expresse in *Weichbild. Art. 59.* habetur: *das solch erblose Stücke fällt an die Königl. Gewalt.* ubi Glossa ait, non tantum hoc intelligen-

gendum esse de Rege, sed de omnibus qui habent potestatem gladii; & textus alios juris Saxonici in hanc rem vid. apud. *Schneidevvini. ad Instit. tit. hered. quæ ab intest. def. rubr. de Success. Fisc. num. 17.* Nobis equidem si dicendum quod res est, abstrahendo ab omni jure positivo & consuetudine locali, reque in se considerata, utique verum est quod Brunnemannus vult, jura Fisci cum imperio mero nihil commune habere, nisi in quantum forsan hoc commode absque illis exerceri nequit: quo aliquatenus referas multas & pœnas pecuniarias, quas in expensas tum circa inquisitiones, tum circa delinquentium animadversiones & supplicia insumere posset Judex; eoque hanc juris Fiscalis particulam tributam censi a superiore, non vero totum illum complexum commodorum pecuniariorum, quem amplitudine sua Fiscus complecti valet. Quæ ratione quoque factum est, ut ipsa in Saxonia, ubi jure meri imperii Judici loci bona vacantia vindicare licuit, id ipsum tamen in rebus immobilibus restrictum fuerit ad res minoris æstimationis; sic enim habet textus *Art. 80. lib. 3. Erstirbt ein Eigen von einem Bauergelten erblos / bey drey Hufen oder drunter / es gehöret in das Schultheiſethum / von dreyßig Hufen oder drunter / das gehöret in die Braffschafft / ist es mehr den dreyßig Hufen / so ist es dem Könige ledig.* Sic hodie in Gallia, licet Dominus altæ jurisdictionis, *Le haut Justicier*, succedat in bona vacantia, excluditur tamen ab occupatione bonorum peregrini, quæ nihilominus fictione juris Gallicani semper habentur pro vocantibus, *Pyrrhus in Comm. ad Consuet. Aurel. de Success. c. 14.* Quæ tamen omnia non obstant, quo minus consuetudine & moribus alicujus populi introduci possit, ut cum jure solius mer

imperii simul etiam jus occupandi bona vacantia transeat. Atque hinc est, quod Ill. D. *Schilter* litem hanc inter Dd. dirimens, ad mores imprimis Saxonum & Germanorum respiciendum esse moneat, quibus nempe factum, ut a Jurisdictionis patrimonialis Regali, dependeret jus fisci, adeoque & hujus particulam, jus occupandi bona vacantia. Judici vero ut tali hoc competiisse, evincit textus *Juris Provincialis Saxonici Art. 28. lib. 1.* Was solches Dings erbloß erstirbt als ein Heegewat/ Erb oder Gerade/ das soll man antworten dem Richter oder Fronboten/ ob er es heischet nach dem Dreyßigten. Das soll dann der Richter behalten Jahr und Tag unverthan/ und warten/ ob sich jemandts darzu ziehen wolt mit Recht. Kommt da niemandts/ so lehre es der Richter darnach zu seinem Nutz. Vid. laudati Viri *Exercit. ad Pandect. ult. §. 5. & seq.* ubi in eandem rem habetur textus *Juris Alemannici*. Atque Legislationis hujus ratio in eo consistebat, ut emolumentis hinc onera jurisdictionis compensarentur. Glossa *Landrecht d. Art.* Der die Ober- und Halß-Gericht hat/ soll davon Stock/ Pranger und Galgen erhalten; Confer. *dict. Exercit. §. 3.* ubi deducta inde consuetaria, ut omnia ejus Vivi solent, eruditissima. Quod vero paulo ante diximus, Jurisdictioni patrimoniali adhaerere jura fiscalia, adeo verum est, ut in *Recessu Imp. de A. 1577. tit. 18. §. 2.* ubi noxiis monopoliarum artibus occursum, contra immorigeros expresse cautem sit: Dero Haab und Güter sollen confiscirt/ und der Obrigkeit jegliches Orts/ so Peinliche Straff der ends hat/ verfallen seyn. Equidem hæc verba Ill. D. *Rbetius, Jur. Publ. lib. 2. tit. 21. §. 2.* ait intelligenda esse, cæteris paribus, hoc est, qui alias suo jure Regalium capaces sunt: sed melius forsan dicere-

mus

mus, verbis illis ad morem illum antiquum & usum fori Germanici fuisse respectum, quem paulo ante indigitavimus. Qui mos igitur habentem merum imperium ab onere probandi privilegii aut præscriptionis relevat.

XIV. Visis his quibus ex se & sua natura jus occupandi bona vacantia competit; proximum est ut videamus de his quibus extrinsece & ex accidenti ejusmodi jus competere queat. Quales in duplici potissimum sunt differentia: aut enim illud habent per modum privilegii, aut vero per longum usum; sive quod idem est, per concessionem Superioris expressam, aut tacitam. Jure equidem Romano, ut supra dictum, per *d. l. 1. C. de Bon. vocant.* Civitates concessionis hujusmodi plane incapaces redditæ sunt, adeo, ut si vel maxime de jure suo docere voluerint, tamen exaudiri non debuerint. Sed ab hoc dudum usus recessit, & Jurisconsultos omnes statuere, jus occupandi bona vacantia privilegio acquiri posse, testatur *Mevius Part. 3. decis. 101. ibique. not. sub num. 9. Vid. Gail. 2. obs. 130. n. 15.* Quamvis majoris securitatis causa & cautelæ loca suadeant Dd. ut id fiat motu proprio, aut si quidem ad instantiam Civitatis indultum privilegium, huic inferatur clausula derogatoria juri comuni, *Perez. ad tit. C. de bon. vacant. Rosenthal. de Feud. cap. 5. Concl. 52. n. 3. Peregrin. de Jur. Fisc. lib. 4. tit. 3. num. 19. in fin.* Illud vero majori difficultate laborat, an jus occupandi bona vacantia præscriptione possit acquiri. Et vero si de paribus quærat, res prorsus dubio caret; si vero quæstio sit de subditis, an & hi aliqua præscriptione contra Superiorem uti possint, in diversas abeunt sententias Doctores. Nos affirmativam tueri non vere-

mur, ex regula hodie generali, quod omnibus rebus præscribi possit, tempore immemoriali; *Carpzov. Part. 2. Const. 3. def. 25.* Hæc ratione Regalia, inter quæ & jura fiscalia, acquiri posse, testatur *Peregrinus de Jur. Fisc. lic. 1. tit. 2. n. 61. & 65. it. lib. 6. tit. 8. §. 14. seq.* ubi aliam regulam proponit, nempe, omnia quælibet privilegio, quæri etiam consuetudine & præscriptione immemoriali. Sic imperium merum præscribi posse, evincunt *Covarrubias Relect. cap. Possess. mal. fid. part. 2. §. 3. & Peregrinus. d. lib. 1. tit. 2. n. 64.* ut & actus jurisdictionis a subditis aut judice rustico in pago Præfecturæ Electorali subjecto, Ill. Dn. *Schilter. Exercit. ad Pandect. XLV. §. 56.* Idque communem sententiam Dd. esse, licet Ill. D. *Strykius in Dissertatione de Jure Princip. circa Ration. Civit. cap. 3. num. 62. seq.* affirmare non dubitaverit; rationes tamen quas in contrarium affert, magis stringentes esse judicat, & cum Clariss. D. *Thomasio in Dissertatione de Præscript. Regal. ad jura subdit. non pertin.* assertionem illam, qua Regalia præscriptioni obnoxia dicuntur, ad subditos infeliciter extensam esse afferit. Sed primo, ad rationem quæ pro affirmativa facit, quod nempe Princeps tanto temporis lapsu res suas negligens, eas pro derelicto habere velle censeatur, nondum responsum est. Secundo, rationem illam, in qua affirmantes se fundant, quod scilicet præscriptio hæc habeat vim specialis privilegii & idem operetur, ac si Princeps ex certa scientia rem vel jus aliquod transtulisset, dum tanto temporis lapsu passus est, ut alius sua jura exerceret, hoc modo infringere Cl. Autori visum fuit: *Si vicem privilegii talis præscriptio sustinere debet, non aliud erit quam privilegium gratiosum tacitum; hoc verò Princeps semper ex quacunq; causa tollere*

tollere potest. Sed ad hoc respondendum est, non solum Dd. huic præscriptioni tribuere vim privilegii, sed & legis, *Menoch. lib. 3. Præs. 131.* & pacti, ut est apud *Peregrinum de Jur. Fisc. lib. 1. tit. 2. num. 61. & lib. 6. tit. 8. num. 15.* saltem taciti, adeoque non simpliciter ad nutum Principis revocabilis, cum sæpissime in rebus moralibus idem operetur tacitum, quod expressum. Hucque trahi potest quod alias de liberalitatibus a Principe profectis habet *Grotius, de J. Bell. & Pac. lib. 2. cap. 14. §. 13.* *Illud a multis traditum, beneficia Principum quæ liberaliter sunt concessa, semper posse revocari, sine distinctione transmittendum non est; Sunt enim quedam beneficia quæ Rex de suo facit, & quæ, nisi ad sit precarii clausula, vim habent perfectæ donationis. Hæc revocari non possunt, nisi quod subditos attinet, in pœnam, aut ob utilitatem publicam cum compensatione si fieri potest.* Atqui supra vidimus, jus occupandi bona vacantia a populo tributum esse Principi, quod ut exercere potuit, sic & omittere & alienare etiam, quod factum fuisse colligitur tum, cum per tempus adeo longum jura sua ab alio exerceri passus est. Patet hinc, quod etiam Cl. Autori largimur, præscriptionem hanc currere contra Principem scientem, adeoque præscribentem necesse habere de scientia domini docere, secus ac multis aliis Doctoribus visum, qui etiam ignorantie eandem nocere statuunt, de quo *Vid. Peregrin. d. lib. 1. tit. 2. num. 66. & lib. 6. tit. 8. num. 16.* sed melior sententia in *Covarruvia*, summi judicii Jurisconsulto resedit, quem *vid. d. Relect. cap. possess. part. 2. pr. num. f. & §. 2. num. 12.* Cæterum quod ad hanc præscriptionem communiter requirant tempus immemo-

riale, verum est si abest titulus, qui si adesset, minori curriculo talis præscriptio absolveretur, spatio nempe 40. annorum, per *cap. 1. X. de præscript. in 6.*

XV. Restat ut de alio Cl. Autoris argumento dispiciamus, quo subditi a præscriptione Regalium arceri debeant; quod est sacramentum, quo subditi novo Principi promittunt, utilitatem ejus se promoturos & damnum pro virili averfuros. Extendit Vir Clarissimus hanc suam assertionem etiam ad privatum Principis patrimonium, in *Annot. ad Lauterbach. tit. de Jur. Fisc. in fin.* Sed cum obligatio subditi erga Principem suum ut privatum multo remissior sit, quam erga eundem ut Imperantem; hujus quæstionis decisio ab altera illa dependebit, & naturali consequentia una ex altera fluit. Ac primo illud certum est, ut damni, sic & utilitatis omnis rationem censi ex propria cujusque æstimatione. Cum itaque subditus jurat promotum iri a se Principis utilitatem, tacitam illud in se habet conditionem, si & hanc semper pro tali reputet stipulans, de quo si ex facto aliquo Principis in contrarium constet, quoad hunc actum non ligat juramentum subditum, nec conscientiam lædit omissio facti in stipulationem deducti. Id quod in præscriptione jurium Principi competentium cernitur, ubi quasi possessor, ex diuturna adeo patientia domini & antecessorum, de horum alienandi animo colligit. Adeoque licet novus Princeps in repetendis pristinis juribus manifestum faciat, eum animum nunquam habuisse, illa tamen sua poenitentia non valet revocare jus, quod non a se, sed ab antecessoribus suis, præscribenti quæsitum; nec illa juramenti formula ad aliud subditum obligat.

ligatum voluisse Princeps præsumitur, quam ad quod ille sine maxima sua injuria teneretur.

XVI. Firmari vero illa doctrina de præscriptione Regalium etiam in subditos cadente amplius potest, si argumentari velimus a majori, ut dicunt, ad minus, i. e. a majoribus Regalibus ad minora; per hæc intelligendo jura quæ summæ potestati naturaliter quidem insunt, separari tamen ab ea & ad subditos transferre salva Majestate possunt; ad quæ etiam jus occupandi bona vacantia referre commode possis: per illa vero intelligendo jura, quæ naturam Majestatis intrinsece constituunt, personalia ob id dicta, seu ut exprimit *Sixtinus de Regal. cap. 2. num. 2. Principis ossibus coherencia, a quibus avelli non possint*; quorum, si quod abest, summam illam potestatem alterat & summam amplius esse non sinit. Inter quæ absque dubio est summa illa & suprema jurisdictio, qua ab inferiorem judicum sententiis provocationes recipiuntur, unde illam *Innocentius III. in cap. 19. X. de Jurejur. Jus Superioris* dixit; *Covarruvias, formam & substantialem essentiam Majestatis Regiæ, Pract. quæst. c. 4. num. 1.* Atqui hanc a subdito præscribi posse, sic ut hujus actus Superioris examini non subsint, quod ut majus profecto jus est quam occupandi bona vacantia, sic concinentem habemus *Grotium, de Jur. B. & Pac. lib. 2. cap. 4. §. 13.* id quod non tantum accipiendum est de illo casu, quo jurisdictio summa contra Superiorem ita præscribitur, ut ad hunc appellationes quidem cessent, supersit tamen gravato remedium aliquod, vel per supplicationem vel alium quendam modum, intercedendi apud Superiorem; quod effugere præscribens ideo non potest, quod subditum se etiamnum fateatur, cum naturaliter inter se pugnent,

pugnent, subditum esse & ἀνυπαρξουσιν; sed imo potest in subditum cadere præscriptio, qua ab omnimoda subjectione se eximat, potestatemque alteri in se competentem amplius non recognoscat. Id quod de populo contra Regem suum imperium summum præscribere valenti confirmat *Grotius, dict. loc. §. 11.* & hæc omnia, ex longa Superioris patientia, indeque præsumpta imperii derelictione; vid. *eund. d. l. §. 14. num. 2.* add. *Covarrub. Relect. cap. possess. part. 2. §. 2. num. 10.* Quam derelictionis præsumptionem, tanquam omnis præscriptionis usucapionisve fundamentum, non debuissent negligere illi, qui Regalium acquisitionem per præscriptionem, subditis promiscue denegant.

XVII. Cæterum tempus immemoriale quod in præscriptione Regalium requirunt Dd. non confundendum cum 100. annorum spatio, cum ultra hoc se extendere hominum memoria possit; nam hic non solum admittuntur testes de proprio visu audituque, sed & de majorum suorum relatione, Vid. Ill. D. *Strykius de Jur. Sens. diff. 8. cap. 3.* Illud commune habet præscriptio centenaria cum immemoriali, quod in utraque præscribens non opus habeat allegare titulum suæ possessionis aut quasi, quemadmodum nec in 30 vel 40 annorum præscriptione titulus necessario exigitur, *caus. 16. quest. 3. can. 8. cap. 3. & seq. X. de Prescript.* opimior tamen jure in hoc gaudet præscriptio immemorialis, quod etiam tum cum præsumptio juris communis militat contra præscribentem, allegatio tituli necessaria non sit, ipsaque possessio tanti temporis tituli vicem suppleat, *cap. 1. X. de Prescript. in 6. Gebhard. de Usucap. 4.* secus ac in præscriptione centenaria obtinet, *Covarrub. dict. Relect. cap. possess. part. 2. §. 3.*

num. 6. Non minus in præscriptione immemoriali bona fides præsumitur, quæ alias jure Canonico & moribus hodiernis in omni præscriptione ab initio usque ad finem requiritur, *Cap. f. X. de Præscripto.* ut adeo onus probandi, præscriptionem elidere cupienti incumbat, *Schneidevvin. ad Inst. de Usucap. num. 27.* Plane sunt quædam, quæ licet initio bona fide non fuerunt occupata, postea tamen licite retineantur: & regula illa, qua quod ab initio non valet ex post facto convallescere non posse asseritur, hanc exceptionem admittit, nisi nova causa jus per se parere idonea accesserit; quale quid cernitur in usurpatione a subditis jurium Principi suo competentium, propter quam parum abest ut in mala fide constitui debeant, nisi indulgentia Principis scientis noviter superveniens vitium possessionis purgare par esset. Patet hinc quid statuendum sit de illo dogmate quod solius *Vasquii* cerebrum excludere potuit, *lib. 2. quest. illustr. cap. 82.* subditis semper licere, si ve illi sponte si ve coacti in alterius potestatem concesserint, excutere jugum, seque in libertatem pristinam vindicare. Quæ quidem sententia ita crude accepta, ut merito suos habuit censores, *Grotium* atque *Conringium*, illum in *lib. 2. de J. B. & P. cap. 4. §. 14.* hunc in *de Fin. Imper. lib. cap. 19. §. 17.* sic admitti eatenus potest, si & Princeps tam patienter obsequium sibi recusari sinat, aut alias moraliter certum sit, imperium a populo attentari Principem haud ægre laturum. Cujus rei illustre præbet exemplum Historia Francica in posterioribus Merovingicæ familiæ Principibus, quorum segnitie & neglecta cura Regni factum, ut Majores Domus assumptis in consilium reliquis Proceribus bella gererent, pangerent fœdera, legationes mitterent re-

ciperentque, & omne id quod in Regno summum est, soli expedirent: quæ res quæque fecit, ut de Childerico quæri cœperit, an jure Rex esset, qui talia pateretur. Ad quod consultus Zacharias Pontifex respondit: *melius sibi videri, illū Regem vocari, qui potestatem haberet, quam illum, qui sine regali potestate manebat; teste Regione.* Quo responso haud dubie respexit Pontifex ad præsumptam Imperii derelictionem, quam negligentia sua testatam fecit Rex Childericus; quamvis non protinus hic effectus sequatur, ut deponi possit Princeps, contra quem summam libertatem præscripsit populus: maxime tum, cum non minus commode publica negotia explicari possint, firmato in solio Rege quam eo deturbato. Sed hæc longius a scopo abluunt, quem hic nobis proposuimus; redeundum in viam est unde discessimus. Perspectis itaque personis quibus jus successionis Fisci competere potest, videndum nunc de rebus ipsis, quæ hac ratione acquiruntur.

XIIX. Eæ vero sunt, sicut supra diximus, bona eorum qui sine legitimis heredibus defuncti sunt. Vocantur bona vacantia 2. *Feud. 56. L. 4. seq. C. de Bon. vac. & caduca*; quamvis enim hæc a vacantibus clare distinguantur in *l. 20. §. 7. ff. de hered. petit.* & proprie caduca dicantur, quæ in testamento scripta deficiebant, de quibus videndus *Ulpianus in fragm. tit. 17.* & omnis Romanæ antiquitatis accuratissimus interpres *Jac. Gothofredus in not. ad L. Jul. Caducar.* nihilominus hæc promiscue sumuntur; quemadmodum vacantium nomine caduca veniunt in *L. 96. §. 1. ff. de Legat. 1.* & ex supra cit. *Taciti* loco patet. Et licet etiam Justinianus illa sua Constitutione cum materia caducorum ipsum & nomen

nomen sustulerit, prout cernitur expr. *L. C. de caduc. toll.* unde est quod in *L. 4. § seq. C. de Bon. vacant. legatur vacantia & cadensq;* cum tamen in *Cod. Theodosiani L. 30. de Petit. § ultro dat. & L. 5. eod. de bon. vac.* ex quibus istæ interpolatæ sunt, scriptum sit, *caduca & caducumque*: illi nihilominus Legi mores nostri adeo se alligari passi non sunt, ut potius Caducorum nomen apud nos in viridi adhuc sit observantia, & generaliter notet omnia illa, quæ ex quacunque causa in fiscum cadunt, sive defectu heredum, sive ex facto delinquentium: *κυριολογία* etiam Scotiæ populis usitata, quorum legibus *caduca Escheta* appellantur, vocabulo veteri originis Francicæ, unde forsan hodiernorum Gallorum vox est *echoir*, *heimfallen* / *zufallen*; ac huic Eschetæ nostrum vernaculum *Schaz* natales suos debere, non injucunde deducit Ill. D. *Schilter*, unde *Achtschaz* in Jure Suevico poena judici ex banno debita, Vid. *Ejusd. Exerc. ad Pandect. XLV. §. 28.* Plane media Latinitas Caducum dixit hereditatem, non quidem vacantem, sed quæ in legitimum heredem cecidit, de quo Vid. *du Fresne Glossar. voc. Caducum.* quæ quidem acceptio hujus loci non est, cum in contrario argumento versemur. Vocantur vero bona vacantia & *ἀδέσποτα*, non quidem generaliori illo significato, quo denotantur omnia illa, quæ domino destituuntur, qualia sunt, res pro derelicto habitæ, item ea quæ nullius adhuc in dominium pervenerunt; cujus generis sunt quæ describuntur in *§. 12. Inst. de Rer. divis.* in quibus acquirendis de jure Romano primorum occupantium utique potius etiam præ Fisco jus cernebatur, vid. *Peregrin. de Jur. Fisc. lib. 4. tit. 3. n. 29.* cujusque juris diversitatis ratio *supra §. X.* a nobis indicata; sed vacantium nomi-

ne strictum hic veniunt illa, quæ alicujus morte vacare cœperunt, magis proprie ob id dicta ἀκληρονόμητα, tanquam quæ non habent aut non reperiunt heredum.

XIX. Describuntur hæc disertim in *L. 1. C. de bon. vac. Intestatorum res, qui sine legitimo herede decesserint*. In *L. 4. eod. Vacantia mortuorum bona, si nullum ex qualibet sanguinis linea, vel juris titulo legitimum reliquerit intestatus heredem*. Plenius in *L. 2. C. de petit. bon. subl. Si intestatus quisquam, ac nullis ex numero propinquorum existentibus vel uxore vel marito, fati munus impleverit*. Ubique mentio fit intestati: nullum tamen dubium, quin huc pertineat regula, quam in frontispicio tractationis, successionum ab intestato posuit *Justinianus, pr. Inst. de hered. quæ ab intest. def. Intestatus decessit, qui aut omnino testamentum non fecit, aut non jure fecit aut id quod fecerat, ruptum irritumve factum est, aut si ex eo nemo heres extiterit*; confer. *§. 2. Inst. de legit. agn. tut. L. 6. ff. de Legit. tut. L. 181. ff. de R. J. L. 1. ff. de injust. rupt.* Quemadmodum ergo hinc patet ob destitutum testamentum ejus qui alias legitimos ullos heredes non habet, successioni Fisci locum esse, vid. *Sixtin. de Regal. cap. 11. n. 6.* sic postquam semel adita hereditate heres voluntati defuncti parere recuset, fiscus non prius admittitur, quam si nemo alius hereditatem cum onere a testatore injuncto agnoscere velit. Novissime enim cautum in *Novella 1. cap. 1.* ut si heres a iudice admonitus voluntati defuncti intra annum satisfacere supersederit, facultas concederetur, sub cautione tamen de implendo eo, quod in testamento jussum esset, primo substituto adire hereditatem; secundo coheredi; deinde fideicommissario universali; tum fideicommissario particulari seu legatario; quinto manu-

manumisso testamento; sexto heredi ab intestato; post hunc cuilibet extraneo; tandemque omnibus respicientibus res ad finem perveniret. Adeoque tenuius hic jus fisci cernitur, quam in illa successione, quæ fit ab intestato, in qua quemvis extraneum fiscus excludit. Qualem succedentium numerum eosque auctum in eum finem videmus, ne quantum possibile sine additione remanerent morientium hereditates, & per hoc interciderent voluntates testatorum, prout ipse *Justinianus* indicat *dict. cap. §. 3.* defunctorum enim inter est, ut habeant successores, *L. 6. pr. ff. de interr. in iur. fac. & abominabilis res visa Romanis sine herede decedere, L. 4. C. de impub. substit.* Plane. cum fisco invito non obtrudatur talis hereditas, obstant enim huic expressa verba in *d. ct. cap. §. 1.* ibi: *si voluerit*; an, si & ille voluntatem defuncti adimplere nolit, repudiata sibi delata hereditate, res ad intestati causam recidat, quæri potest: & affirmandum videtur, quia indigno reddito eo, qui erat institutus, cæteri omnes qui post illum vocabantur testamentum destituere quam acceptare maluerunt, adeoque bona a defuncto relicta in ea causa sint ut ad heredes legitimos ab intestato, aut his quoque non extantibus, ad fiscum pervenire debeant. Sed favor ultimarum voluntatum facit ut aliter respondeamus: & placet omnino, quod in tali casu *Glossa ad dict. cap. 1. §. 3. verb. venient.* faciendum esse suadet, nempe, præ alio quovis cogendum illum voluntatem defuncti adimplere cui id injunctum esset a testatore. Nec multum injuriæ ea res in se habet, cum illa prima sua additione ad hoc se obligaverit heres, ut testatoris jussui obtemperaret, & illi imputandum sit, quod non statim ab initio repudiaverit hereditatem. Quemadmo-

dum vero hujus Novellæ dispositione in heredes refractarios & immorigeros pœna constituta est, & per hoc Fisco suo ordine quæsitum jus; sic cessat eadem, ubi testatori ipsis placuit heredi non obtemperanti indicare pœnam: tum enim hæc potius committeretur quam illa Justiniani, vid. *L. 6. § 27. ff. de condit. & dem. add. §. fi. Inst. de Legat.* Confer. *Cuiacius ad dict. Nov.* Sed hæc potius pertinent ad successionem Fisci ex testamento, de qua agere nobis non fuit propositum; ideoque in re cœpta pergamus.

XX. Per heredes sanguinis linea defunctum attingentes haud dubie *Impp. in L. 4. C. bon. vac.* intellexerunt ascendentes, descendentes & collaterales, nulla habita differentia agnatorum cognatorumve, cum horum in successione ab intestato pejor conditio, *L. 5. C. de legit. hered.* illorum juri per omnia exæquata sit, *Novell. 118. cap. 4.* An vero & longissimo gradu distantes hic comprehendantur, sunt qui dubitant. Equidem si originem nostram respicimus, ab uno sati homine omnes nos cognatione contingimus, adeoque nunquam non excludetur filcus: ast cum gradu propioribus successiones deferantur, hunc vero probare propinquitatem alleganti incumbat, *Peregrin. de Jur. Fis. lib. 4. tit. 3. n. 3.* quid mirum si omnes intentione frustremur? Sed quæstio superest de iis, qui proximitatem gradus probare vaient. Et non multum errare nobis videntur, qui generalibus *Novellæ 118. cap. 3. §. 1. & cap. seq.* verbis inhærentes, omnes in infinitum, qui modo proximitatem gradus probare queunt, admittendos existimant, vid. *Barry, de Success. lib. 18. tit. 3. n. 8.* quod & faciunt verba *dict. L. 4. ibi: nullum ex qualibet sanguinis linea, juncta L. 2. C. de petit. bon. subl.* ut adeo,

adeo, qui intra decimum saltem gradum constitutos ad successiones vocare nituntur, de cujusque loci observantia allegare habeant, prout de Saxonia sua testatur *Carpzovius, Part. 3. Const. 18. def. 31.* Quod ut intelligendum est de legitimis heredibus, sic extendendum etiam ad spurium, qui non solum matri succederet, arg. *L. pen. C. ad. Sct. Orfit. & §. 3. Inct. eod. Carpzov. Part. 2. Const. 14. def. 58. & P. 4. C. 28. d. 6.* sed huic etiam absque heredibus defuncto mater, totusque a matre cognatorum ordo, §. *f. Inst. de Sct. Tertull. Carpzov. Part. 3. Const. 18. def. 31. & P. 4. C. 28. d. 7.* cum successionum jura soleant esse reciproca. Ac ut spurii in paternam hereditatem nullum jus, sic naturalibus filiis, eo casu quo pater intestatus nullis legitimis libris nec conjuge relictis decesserit, Justinianus concessit duas uncias cum matre concubina, partiendas ex bonis relictis ab illis percipi, *Novell. 18. cap. 5.* quod & nepotibus in avorum naturalium hereditate competere, *Dd. statuunt;* non obstante *L. f. C. de Natur. lib.*

XXI. Non incommode hic quæri potest, an adhuc odicaliqua differentia spuriorum & naturalium quantum ad effectum juris supersit. Quæ quæstio ut rite decidatur, præmittenda omnino apta terminorum explicatio. Spurii in genere appellantur omnes, qui ex illicito & legibus improbato coitu procreati sunt, unde est, quod *Impp. in L. 6. C. de suis & legit.* ajunt: *ex libera conceptus & servo velut spurius habetur;* & ex incestis nuptiis spurios nasci voluerunt Legislatores in *L. 3. Cod. Theod. de incest. nupt.* vid. *L. 23. ff. de stat. hom.* In specie vero & proprie Spurii dicuntur illi qui vulgo quæsitii & incerto patre nati sunt. §. *12. Inst. de Nupt. Ulpian. Fragm. tit. 4. Publici pueri appellantur apud sene-*

cam in Controversiis. Naturales vero illi dicuntur, qui ex Concubinato, licita & Romanis legibus non improbata consuetudine ac conjunctione unius viri atque unius mulieris, non liberorum quærendorum causa, sed in remedium ustionis contracta, progeniti sunt. Utrorumque differentia & concessa uni præ altero facultas succedendi parentibus, consistebat in horum certitudine aut incertitudine. Spurii ergo cum nullum patrem habere intelligantur, §. 4. *Inst. de Success. cogn.* parenti alii quam matri succedere non valent: quod per omnia simile in Naturalibus non est, cum concubina uxorem legitimam imitetur, *L. 49. §. 4. ff. de Legat. 3.* ac quemadmodum pater est is quem nuptiæ demonstrant; sic Naturalis idem, quem Concubina tus; adeoque non omnino incertus pater dici potest. Ut igitur ad propositam quæstionem respondeamus, in antecessum quæri debet, an omnis concubinatus hodie sit sublatus, quod si est, nulla inter spurios naturalesve amplius erit differentia, & mulier quæ eo animo cum viro cohabitaret, scortum potius quam concubina dicenda foret. Sed concubinatum omnem Jus Canonicum non sustulisse aperte constat ex *can. 4. & seq. Dist. 34.* licet aliquot honestatis regulis eundem adstrictum, multum ab illo Juris Romani, differre videamus. Requirit enim *Canones* 1. ut consistat inter solutum & solutam; 2. ut non omne habendæ prolis desiderium excludatur; qua occasione non possumus non a *Carpz.* dissentire, qui plane contrarium hic sustinet, & requirit, ut taliter cohabitantes non filiorum procreandorum, sed pro incontinentia, solius concubitus causa jungantur, ut habetur in *Lib. 2. Definit. Eccles. 236. num. 7.* Repugnat in non solum sensui *canonis 6. Caus. 32. quest.*

quest. 2. quem ipse allegavit; vid. *can. antec.* sed & aliter multo sentiunt *Correctores Romani* ab dict. *can. 4. Dist. 34.* qui omnino videndi sunt. Requiritur canones 3. ne alteruter sic sociatorum eandem consuetudinem cum tertia persona habeat; & denique 4. ut talis concubinatus non nisi cum morte finiatur. Fatendum est concurrentibus hisce omnibus, ad legitimam viri mulierisque conjunctionem & conjugium ad naturæ leges revocatum nihil aut parum deesse, ut tamen Ecclesiæ, aut ejus capiti, Legislatori civili liberum fuerit statuendi, rem maximi momenti, quale est matrimonium, suis solennitatibus peragi, omnemque his omissis cohabitationem censi illegitimam, quoad effectum juris externum, & declarari insufficientem, ut patriam parere potestatem, sic liberis ex ea natis tribuere jus cum aliis ex solenni consociatione quæsitis commune. Verum equidem est, per Constitutiones Imperii & nominatim per *Ordinationem Politicam de A. 1548. tit. 25.* concubinatum penitus prohibitum fuisse, sic enim habet ibidem §. 1. Diweil auch viel leichtfertige Personen außershalb von Gott auffgesetzter Ehe zusammen wohnen, so ordnen und wollen Wir/das eine jede geistliche und weltliche Obrigkeit / der solches ordentlich zugehört / ein billiges einsehens haben soll / damit solch öffentlich Laster der gebühr nach ernstlich gestrafft und nicht geduldet werde. Idem in Saxonia a Mauritio sancitum legimus, *Ordinat. Provincial. de A. 1550. tit. von verdächtigen und leichtfertigen Weibes - Personen / ibi: Mit verdächtigen und leichtfertigen Weibes Personen außershalb Ehe Hauß zuhalten / soll männiglichen in unsern Landen verbotten seyn.* Sed non puto, hos textus esse intelligendos de illo concubinato, quem modo descripsimus;

mus; & cum in utrisque mentio fiat de iis, qui extra matrimonium cohabitant, concubinatus vero Juris Canonici sit species matrimonii, hic per eos non videtur sublatus. Ut adeo & hodie non solum spuriorum a naturalibus supersit differentia, sed & his concedenda ex hereditate paterna portio, quam suis naturalibus tribuerat legislatio Romana. Idque eo minus dubium, quo & spurio, si de patre certo constare possit, eandem non denegandam esse censeant Dd. vid. Ill. Dn. *Strykius, de Success. ab Intest. Diss. 1. cap. 2. §. 53.*

XXII. Cæterum quod de successione reciproca matris & spurii supra diximus, in Gallia plane non servatur, ubi bastardi nullo modo patri aut matri succedunt ab intestato, etiamsi non extent filii iusti; uti nec pater aut mater suo filio bastardo, nec etiam fratres naturalis inter se, sed a Fisco Regio omnes excluduntur. Vid. tamen *Barry, de Success. lib. 18. tit. 1. n. 19.* Quodque hic ex generali consuetudine habet Gallia, hoc Electoribus Palatinis ex speciali privilegio Cæsareo concessum, ut bastardorum & illegitimorum defunctorum hereditates publicare possint, & ad fiscum suum transcribere: quod & in Landgraviatu Nellenburgensi obtinere testatur *Klock. de Ærar. lib. 2. cap. 138. n. 34.* Add *Webner. Pract. Obs. voc. Hagstetgen & voc. Königsleuthe in fin.* Illud adhuc superioribus addendum est, matris & spuriorum, ut & patrum mutuam successionem nequaquam extendendam esse ad ex damnato & nefario incestus adulteriive crimine quæsitos infantes: hos enim ab omni successione exclusos voluerunt leges. & quamvis *Authentica, Ex complexu, C. de Incest. nupt. de paterna substantia* solum loquatur, in *Novellatamen 89. cap. ult.* unde illa transumpta est, in genere parentum

tum mentio fit : ut adeo, si alias fisco locus sit, ab his nequaquam excludi debeat. Plane singulare admodum est, & non levi cum injuria & invidia conjunctum jus, quod aliquibus in locis fiscus sibi sumit in bona coelibum & sine liberis defunctorum, ab horum hereditatibus exclusis non solum consanguineis omnibus, sed & ipso patre aut matre; quod in ditione Palatina, quam *Odenwald* dicunt, servari, & inter jura Monasterii *Alberspach* / Ducatus *Württembergici*, connumerari, affirmat *Besoldus*, *Thes. Pract. voc. Hagenstölzen*.

XXIII. Et hactenus quidem de his qui sanguinis jure fiscum arcere valent: quod intelligendum est, si ve cives sint, si ve peregrini, per *Authent. Omnes peregrini G. Commun. de Success.* Imo & Romanorum moribus peregrinorum bona ad heredes ab intestato pervenisse, constat ex *Diodoro Siculo*, lib. 2. quem tamen in hoc sine ratione reprehendit *Bodinus*, de *Republ. lib. 1. cap. 6. pag. m. 97.* illud certum est, peregrinum civi Romano succedere vix potuisse, nec etiam cum illo testamenti factio passiva erat, *L. 1. C. de hered. inst. L. 6. §. 2. ff. eod.* saltem directa; per fideicommissum enim capere potuisse, argumento est *§. 1. Inst. de fideicommiss. hered.* idque ex ratione Romanis peculiari, quod successiones erant juris civilis, cujus peregrini tanquam non cives incapaces reputabantur; quemadmodum nec testamentum condere jure puterant. Unde est, quod *Imp. Commodus* in *L. 31. ff. de Jur. Fisc.* rescripserit, *Obsidum bona omnimodo in fiscum esse cogenda*, scilicet quasi vacantia, & quæ heredem ex testamento non habeant: hanc enim ut seq. legem de causa testati accipiendam esse, monet *Ill. Dn. Schilter*, in *Comm. de Jur. Obsid. cap. 9. n. 12.* Quod tamen verum est, quoad bona in solo Romano

sita, nam quoad bona alibi sita peregrinum juxta formam patriæ suæ testari potuisse, credere nos jubet, quod habet *Ulpianus in Fragm. tit. 20. §. 14.* quem vide, & *Cuiacium* ibi. Cujus quidem distinctionis usum adhuc hodie superesse vult *Brunnemannus*, dum in *Comment. ad dict. Auth.* ait. *Peregrinos place testari non posse, nisi eo fine, ut testamentum v.g. Hispani in Germania conditum, valeat in Hispania.* Sed assertio hæc falso nititur principio: intelligit enim Cl. *Autor* per peregrinos in *dict. Auth.* civis Imperii Rom. Germ. sed peregrinantes; quod tamen ipsi concedendum non est, quemadmodum erudite demonstravit Ill. Dn. *Schilter*, *dict. Comment. num. 28. & Dissert. de Jur. Peregrin. §. 13.* Ut adeo hodie omnes peregrini & Imperii non cives etiam, non solum testandi & ex testamento capiendi, sed & succedendi ab intestato, per hoc *Friderici II.* beneficium facultatem plenissimam nacti sint.

XXIV. In hac porro *Friderici* Constitutione tria potissimum notamus, quæ argumentum tractationis nostræ respiciunt: primo, in Germania inventos fuisse, qui hospitii jure fiscum a vindicatione bonorum, peregrinis dominis vacantium, excluderint: non ab simili modo, quo apud Romanos *Applicationis jure* clientibus ab intestato succedebant patroni, excluso populo, de quo *Cicero de Oratore I.* quæ res forsan illi philosophiæ locum dedit, qua aliqui tutorem in successione pupilli sine heredibus decedentis fisco anteferre non dubitaverunt. Secundo notamus, curam circa peregrinorum hereditates pertinuisse ad judicem Ecclesiasticum; cujus rei duæ potissimum rationes esse possunt; una, quod peregrini tanquam personæ miserabiles pertineant ad forum Ecclesiæ: scilicet quoad
res

res quas secum portant, quoad contractus, & quoad injurias illis illatas, prout ex *Bertachino* limitat Dn. *Schilter, dict. Diff. de Jur. Peregrin. §. 14.* Altera ratio esse potuit, quod rebus sic sanctissima manu custoditis dispensatisque, omnis extraneis heredibus occasio de ulla sibi illata injuria conquerendi præcidatur. Scilicet ultimarum hominum voluntatem, quibus declamante *Quintiliano 3II. nihil potentius apud nos, nihil nostro animo sacratius esse debet*, ea semper religiosa fuit observatio, ut earum executio Clericis quoque tanquam indubiæ fidei personis demandari meruerit. Unde, ni fallor est, ut hodieque etiam Episcopi Anglicani jurisdictionem circa testamenta sibi vindicent, sed & circa intestatorum successiones, privilegio *Johannis Regis*, quod deinde *Chartæ Magnæ Henrici III.* insertum fuit, ibi: *Si aliquis liber homo intestatus decesserit, catalla sua per manum propinquorum, parentum & amicorum suorum, per visum Ecclesiæ distribuantur, salvis unicuique debitis, quæ defunctus iis debebat.* Vid. *Seld. De Origine Potestatis Ecclesiasticæ circa testamenta, & de Administratione bonorum intestatorum.* Add. *Richard. Zouch. Descriptio Juris & iudicii temporal. secundum Consuetudines feudales & Normannicas, pag. 238.* Plane, quemadmodum hæc potestas Clericorum per *Fridericum* restricta est ad peregrinorum intestatorum successiones, sic non aliter circa testamenta locum sibi vindicat, nisi piis causis quid relictum sit, per *Novell. 131. c. 11.* nequicquam dissentiente *cap. 6. X. de testam. Vid. Gonzalez ibi num. 6.* Tertium quod notamus est, quod *Fridericus* hac sua constitutione Regale bonorum vacantium restrinxerit, & in bonis peregrinorum Ecclesiæ fiscum suo præferri voluerit.

XXV. Cæterum ab hac Authentica per omnia recessit Gallia, in qua non solum peregrini testamenta condere, vetantur, nequidem ad pias causas, excepta levissima pecuniæ summa; sed nec succedere ab intestato ullo modo possunt, nisi jus Civitatis impetnaverint, quo sine Rex in omnia peregrinorum bona succedit, quæcunque in Regno deprehensa fuerint, idque *Jure*, quod vocant, *Albinagii* & *Advenati*, *Le Droit d'Aubeine*; quod se non solum extendit ad incolas Regni & qui habitandi causa illic morantur, sed & ad eos, qui vel peregrinationis vel negotiorum causa per Gallicos fines commeant; imo etiam Gallos originarios premit, qui verso solo in extera regione fortunarum suarum sedem collocaverint. Sed quum diximus peregrinos successionum incapaces esse, intelligi id debet de cognatis defuncti, non liberis: hi enim Regium fiscum excludunt, ut tradit *Bodinus, de Republ. lib. 1. cap. 6. pag. m. 99.* & *Duarenus, ad Tit. Qui testam. fac. poss. pag. m. 422.* a non tamen simpliciter, sed si in Regno nati sint, inque eo habitent, Vid. *Barry, de Success. lib. 1. tit. 7. num. 21.* Add. *Cormerii Cod. Jur. Civil. Romano Gall. lib. 7. tit. 1. cap. 6. pr.* Extinguit vero hoc jus Albinagii de dignitas quidem, licet magna & illustris, adeo, ut quamvis peregrinis aliquis beneficio Regis ad insigniores Sacerdotii Magistratusve gradus evectus fuerit, hoc ipso peregrinitatem quantum ad effectum succedendi non exuat, & literæ naturalitatis respectu selsæ officiorum concessæ præsumuntur: cautela igitur opus est impetrantibus, ut hic expresse sibi caveant; prout & hoc valde speciale est, ut illud Jus non perimat consuetudo quamvis immemorialis, & propria etiam alicujus loci; imo nec alienatio Regis expressa.

pressa. Plane sunt quædam Provinciæ & Civitates, quæ illo jure exemptæ sunt, ut est Tholosa, cum tota Occitania, quod vult *Paponius*; item Burdegala. Uti nec Jus Albinagii externos mercatores illos stringit, qui ad nundinas Campaniæ & Lugdunenses profiscuntur, aliasve similes privilegiatas.

XXVI. Et tale etiam exemptionis privilegium Civitas Argentina habet, quod ipsi a Rege nostro Clementissimo gratiose inductum est. Quamvis enim Patres nostri tempore dedendæ urbis argumento *Art. II. Capitulationis* cum sua Majestate initæ, satis sibi in hoc prospexerint, utile tamen visum fuit, omnis ambigui tollendi causa & novandi quorundam studii, ipsius Regis mentem super hoc sciscitari, interpretis ut optimi, sic benignissimi; cujus rescriptum hic inferere placuit.

*Sur ce qui a esté représenté au Roi estant
En son Conseil par le Magistrat de la
Ville de Strasbourg, que sa Majesté auroit
bien voulu exempter les Bourgeois de la dite
Ville du droit d'Aubeine, tant & si longue-
ment que les Princes de l'Empire les en ex-
empteroient, mais par ce que jusques icy sa
Majesté ne leur a pas fait expedier le titre,
qui leur est nécessaire pour les faire jouir
de cette grace, le dit Magistrat l'a tres hum-
blement supplié de luy vouloir sur ce pour-
veoir. A quoy ayant esgard, & desirant
le*

le traiter favorablement en consideration du zele, fidelité & affection, qu'il temoigne en toutes occasions pour son service, Sa Majesté estant en son Conseil a ordonne & ordonne, veut & entend, que tous & chascuns les Bourgeois & Habitans de la dite Ville de Strasbourg, soyent & demeurent exempts du droit d'Aubeine tant & si longuement que les Princes de l' Empire les exempteront du mesme droit pour les biens, que les dits Bourgeois & Habitans peuvent avoir dans leurs Souverainetez, sans qu'à la susdite condition il leur puisse estre fait ny donné par ses Officiers & autres qu'il appartiendra, aucun trouble, ny empeschement pour raison du dit droit d'Aubeine. Fait au Conseil d'Estat du Roy Sa Majesté yestant. Tenu à Versailles le quinziesme jour du mois de Decembre, mil six cent quatre vingt onze.

Patet inde, Albinagii jus apud nos sopitum esse, ita tamen, si non Imperii Principes, retorsionis erga Galliam jure, id adversus cives nostros exercuerint. Unde fit, ut cives Imperii apud nos commorantes, liberioris sint conditionis, quam in Gallia: ut adeo eandem humanitatem vicissim nobis ab ipsis promittere jure

jure possimus, maxime eo, quo nec adversus ipsos Gallos Camera Imperialis jure Albinagii hucusque usa sit; quemadmodum præjudicio in ea lato pro Gallis contra cives quosdam Wormatienses, testatur *Lauterbach. Disp. de Jure in cur merc. usit. l. 67.* notante Ill. D. *Schiltero, in Disp. de Jur. peregrin. §. 22.* Quod si præter spem secus eveniret, in bona peregrinorum non succederet Civitas nostra, sed immediate Rex, ex jure sibi soli in toto Regno reservato, cujus pars facti sumus. Quod tamen intelligi volumus, si peregrinus cognatos aliquos adhuc habeat: nam si intestatus decesserit, nullis in rerum natura relictis heredibus, tum Civitatem nostram admittendam statuimus, ideo, quod relinquat bona vere vacantia, quorum vindicandorum jus illi etiamnum competit, tum jure proprio, tum Gallico etiam, si hoc utendum esset: illo, quoniam jus fisci illi ademptum non est, per *Capitulat. Art. VI.* Gallico vero ideo, quoniam hoc Altus Justitiarius in bonis vacantibus fiscum Regium excludit, qualem jurisdictionem Civitas adhuc hodie exercet. Quod si tamen peregrinus, cui alias hæredes ab intestato non sunt, testamentum facere aggressus fuerit, etiam tum fiscum Regium admittendum putamus, quia, ne defuncto heredes sint, ex facto legis est, non naturæ; cui consequens est, ut emolumenta quoque ad legis auctorem redundare debeant, in cujus favorem scripta præsumitur. Et hæc quidem occasione Constitutionis Friderici dicta sufficiant, ex qua vidimus peregrinos etiam admitti jure sanguinis ad defunctorum successiones, excluso Fisco; cui proximum est, ut videamus de his qui alio quovis jure eundem arcere valent.

XXVII. Et vero verba illa, *vel juris titulo*, in *d. L. 4. C. de bon. vacant.* videntur complecti voluisse illas personas, quæ non quidem sanguinis jure sed aliquo alio proprio ad defunctorum hereditates cum exclusione fisci adspirare possunt. De jure quod quis ex testamento habet, ibidem non agi, ex contextu satis patet; & constat alias de liberrima Quiritibus quæ sita testandi potestate: *paterfamilias, uti legasset super pecunia tutelæve suæ rei, ita ius esto*, ait *Lex XII. Tabb.* ac uti eousq; illa libertas invaluerat, ut nec lege nec conventionem testamenti factio adimi potuerit, & *Paulus* in *L. 43. pr. ff. de V. & P. Subst.* iniquum beneficium Principis esse voluerit, quod testamenti factionem homini sanæ mentis auferret; hinc quoque est, ut *Bartolus* crediderit, nullam esse sub sole cautelam, qua impediri possit testamenti factio: sic jus, quod quis ex voluntate testantis habebat, omnium sanctissime custodiebatur, securitatemque maximam adversus Principem ejusque fiscum tribuere par erat. Plane ut mores nostri cautelam illam de qua desperarat *Bartolus*, jam dudum invenerunt, pacta dico de futura successione, sic non infirmius his præ illo ex testamento jus tribuendum erit; ut adeo heredes illi pactitii, quantum ad exclusionem fisci, eodem cum testamentariis jure censi debeant. Quo etiam pertinet pactum Unionis prolium, de quo vid. *Dn. Schilter, in Elem. Jurispr. lib. 1. tit. 11. apb. 6.* Confraternitatis, *Erb-Verbrüderung*/ quale potissimum cernitur inter Serenissimas Domus, Saxoniam, Brandenburgicam & Hassiacam; a quo tamen probe separandū illud pactum seu fœdus defensivum, *Erb-Vereinigung*/quod inter easdem intercessit, de quo vid. *D. Schilteri Jus Publ. lib. 3. tit. 1. §. 9. & ejusd.*

ejusd. notata ad Betsum de Pact. Fam. ill. cap. 5. §. 7. It. Limnaum, in Jur. Publ. lib. 4. cap. 8. & novissime Mullerum, in Annal. Electoralis Ducalisq. Dom. Saxon. Ganerbinatus inter Nobiles, de quo prolixè Webner. in Obs. Pract. voc. Ganerben. Sed intelligenda sunt hæc, ut fiant cum consensu ejus cujus interest, aut superioris.

XXIIX. Itaque videndum nobis nunc est, qui illi tituli juris sint in dicta *Lege 4.* qui exclusionem fisci in successionebus parere queunt. Ac primo quidem conjugibus tale jus competere, in casu quo alteri collaterales non supersunt, ex Ediæto Prætoris quod de intestatorum successionebus fecerat, clarum est, Vid. §. 1. *Inst. de Bonor. poss.* id quod Justinianus etiam confirmavit §. *seq.* confer. *L. un. C. unde Vir. & U.* Atque sic restrictum jus quod in veteri Republica conjugibus compete-
tebat, cum in manum viri uxor convenerat; ubi non aliter defuncto viro uxor superstes succedebat, ab filia patri: & quidem eo sine liberis decedente, totam hereditatem vindicabat, his vero relictis, æquam undique portionem ferebat. Adeo ut maritis uxores suorum loco & numero essent, nec ab iis in testamento præteriri poterant, nisi testamenta nulla esse maluerint, ut colligere possumus ex iis veteris Jurisprudentiæ fragmentis, quæ Ulpianum ferunt auctorem, ubi *tit. 22. §. 14.* legitur: *Sui heredes instituendi sunt, vel exheredandi. Sui autem heredes sunt liberi quos in potestate habemus, tam naturales quam adoptivi: item uxor quæ in manu est.* Confer. *tit. seq. §. 3.* Quid vero sit in manum convenire, optime explicat Ill. D. Schilter, *Exercit. ad Pandect. XLIV. §. 49. seq. & Brissonus, de Rit. Nupt. p. m. 161. seqq.* Duravit vero illud jus conjugum a Prætoribus

restrictum etiam Arcadii & Honorii adhuc temporibus, ut patet ex *L. 1. Cod. Tb. Quor. bonor.* Ast mutato hoc aliquantum insequentem tempore, sic ut cum defuncti consanguineis conjux superstes una admitteretur: nihilominus res ad priorem statum deducta fuit per sanctionem Theodosii Junioris, quæ in *Codice Theodosiano* lex ultima est *Tit. de Legit. heredit.* unde lex illa unica *C. unde V. § U.* transumpta est. Et de hoc antiquo jure intelligendus est textus dict. *Legis un. C.* non de illo, quod in manum conventionis effectus erat; ut nec de illo, quod Lege Papia Decimaria antiquius esset, ut voluit *Thalelaus*, merito ob id reprehensus a *Cujacio lib. 3. obs. 12.* Plane muliere existente inope & indotata, etiamsi liberi extent aut consanguinei, nihilominus successionem in partem quartam bonorum conjugis defuncti locus est; quod & vice versa in marito inopia laborante obtinet, per *Novell. 53. cap. f. § Auth. Præterea. C. unde V. § U.*

XXIX. Solet hic quæri inter Doctores, an si conjux conjugem occiderit, hereditas seu aliqua alia portio bonorum occisi, quocunque jure debita, occidenti adimi debeat ut incapaci, an ut indigno; seu, quod eodem redit, an illa hereditas aut portio, defuncti heredibus, an fisco cedat. Et quidem ex tali facinore aliquid ex defuncti bonis delinquentem lucrifacere, iniquum Leges putaverunt: unde illud *Pomponii* in *L. 10. §. un. ff. Sol. matrim.* *Non æquum est, virum ob facinus suum dotem lucrifacere.* *Bocerus, de Regal. cap. 3. n. 46.* in hujus quæstionis decisione Fisco multum favit; detraxit omnia *Mylerus, de Princip. § Stat. Imp. cap. 68. n. 6.* & contra fiscum etiam judicatum refert *Ann. Robertus, lib. 3. Rer. jud. cap. 7.* Probanda nobis ante omnia illa distinctio,

distinctio, qua quæritur, an agatur de lucro ex pactis dotalibus, an ex hereditate per testamentum delata; (illam enim distinctionem quam plerique faciunt inter lucrum ex pactis dotalibus obveniens, & statutarium seu legale admittere non possumus, ex ratione quam mox indicabimus) ut illo casu emolumentum ad proximos heredes defuncti recidat, per dict. *L. 10. §. un. ff. sol. matrim.* ubi heredibus ob cædem uxoris a marito patratam, actionem de dote dandam esse, Jurisconsultus expresse asserit. Cujus rei ratio in eo consistit, quod tali pacto semper inesse intelligatur tacita conditio, si matrimonium alterius culpa non fuerit dissolutum: hac igitur interveniente, annullatur pactum, cum in eum casum nunquam consensum fuisse præsumatur; adeoque causa pristinae suæ naturæ relinquitur. Quod vero in posteriore casu longe aliter obtinet; ubi, si ab uxore maritus, aut ab hoc uxor heres instituatur, semper litera testamenti pro herede militat, & ipsi ex hac quæsitum est jus, quod ne quidem expressa testatoris revocatio & voluntas contraria, suis saltem solennitatibus destituta, imminuere valet, tantum abest, ut præsumpta, per *§. 7. Inst. Quib. mod. test. infirm.* ut adeo ipso quidem jure occidens efficiatur heres, ex causa tamen indignitatis hereditatem ipsi fiscus auferat. Quod vero hic de hereditate dicitur, ad legata extendendum æque non est, de quibus constat nuda voluntate revocari, sed & tacita: prout hanc tacitam revocandi voluntatem ex inimicitiis supervenientibus, iisque gravissimis aut capitalibus colligi debere, docuit *Ulpianus, in L. 3. §. f. ff. de Adim. vel transfer. legat.* Quanquam, si aliquis hoc ad casum occisi conjugis a conjuge applicare voluerit, eo effectum, ut legata ad de-

functi potius cognatos aut extraneos alios heredes, quam ad legatarium recidere debeant, minus semper id tuto fieri putamus, cum ad eum usque mansuetudinis & amoris gradum legantis erga legatarium, præsertim inter tam conjunctissimas personas, animus pervenire potuerit, ut conjecturæ locus sit, & huic etiam culpæ ignoscere defunctum voluisse, & condonaturum etiam, si velle amplius non desisset; ut adeo tota hujus rei decisio pendeat ex variis, quæ vel antecesserunt vel secutæ sunt factum, circumstantiis. Illud etiam ex jure civili non ratione naturali est, quod testamenta nuda voluntate revocari nequeant: sane, cum hæc omnem vim & efficaciam habeant ex voluntate ultima & libero arbitrio, talem rerum suarum dominum & conditionem scribendi, quem aut quam quis voluerit, nudæ revocantis voluntati, si modo de hac certo constet, acquiescere, quid impedit? quo dato, non fisco locus esset, sed iis, quos quid habere revocans expresse aut præsumptive voluit. Quicquid sit, postquam semel res testamentaria Juris Romani in forum nostrum recepta est, ea utendum est: quare conjugis occisoris hereditatem ex testamento obvenientem, fisco præ defuncti hæredibus applicandam esse, asserere non veremur. Equidem Ill. D. *Strykius*, in *Diff. 5. cap. 1. §. 26. de Success. ab intest.* qui hanc questionem decidendam sibi sumpsit, extendit idem etiam ad successiones conjugum ab intestato & portionem statutariam, i. e. ut, quemadmodum fiscus occisi conjugis heredes excludit, auferendo hereditatem testamento delatam occisori ut indigno; sic idem obtinere debeat in portione quam Statutum alteri conjugi superstiti addicit: quod assequi tamen hucusque non potuimus. Fundat se Cl.

Autor

Autor in L. 7. §. 4. ff. de Bon. damnat. Sed ex hujus legis verbis non satis patet, an occiso aliqui heredes aut cognati alii superfuerint; in saltem textus probat, interimentis liberis extorquendum esse lucrum, quod paternum quæsierat flagitium. Alterum, quod Cl. Autorem movere poterat, est, quod hoc in casu inter successionem mariti uxoricidæ ex testamento & ab intestato nihil intersit: sed de hoc inquirendum est. Probavimus paulo ante, hereditatem defuncti, conjugii occisori quæri perfecte ex litera testamenti: quod vero successionem ab intestato aut statutariæ per omnia simile non est. Plerumque statuta solent fieri & hereditariæ assignari portiones in casum, quo alter alteri supervixerit conjux; quod non minus tacitam in se habet conditionem ac pactum illud de dote lucrandæ interpositum, si mors ejus cui succeditur non fuerit a successuro procurata; ut adeo ne quidem superstiti occisori aliquod lucrum deferatur, tantum abest, ut auferri possit. Hæc statuti interpretatio fundamentum juris habet; statutum enim seu lex sermo est communis populi & causam agens civium omnium pacifcentium: ex horum itaque mente statutum interpretari, non solum justum, sed & æquum est. Sene si contrariam sententiam admittere velimus, illud incommodi in se semper haberet, ut in delinquentis potestate esset, defraudare defuncti heredes spe futuri alicujus lucri, cum incertum esse potuerit, an non sine tali facto occidenti supervixisset defunctus. Et huic sententiæ ut æquiori, præter illos quos Cl. Autor citavit, favet etiam *Colerus, Part. 2. Decis. 256. n. 22. seq. Carpzov. Part. 3. Const. 26. def. 25. in fin. Besold. Decad. 1. Consil. 1. quest. 2.* Huic quæstioni affinis illa est, & quæ argumen-
tum

tum in præsenti propius attingit, an, si conjux conjugem, cui alias heredes aut cognati non supersunt, sine dolo aut culpa sed casu plane fortuito occiderit, illi denegandum sit beneficium succedendi ab intestato; quod negandum putamus: per *L. 3. ff. de his quæ ut indign. L. 10. C. eod. Cap. 15. & antecedd. X. de Homicid*

XXX. Alter juris titulus qui fiscum in successio-
nibus excludere par est, quæritur ex societate liberali-
tatis Imperialis. Quod si enim duobus simul aut plu-
ribus ab Imperatore quid donatum fuerit, & alterum
sine heredibus decedere contingat, tum potiore præ-
fisco alterius consortis causam esse voluit Imp. Con-
stantinus (imo Constans, Vid. *Jac. Gothofredus, ad Tit. Cod. Theod. si petit. soc. sine hered. decess.*) in *L. un. C. Si li-
beral. Imp. soc. sine hered. dec.* Notum enim est ex anti-
quitate, cum petitiones bonorum vacantium aut ca-
ducorum itemque proscriptorum adhuc in usu essent,
inventos fuisse, qui cum magnitudine forte rei peten-
dæ deterriti difficulter precibus suis consensurum
Principem crederent, aut etiam vererentur, ne diverso-
rum idem quærentiû concursus singulis impedimen-
to foret, junctis aliis, communi nomine istiusmodi res
petere aggrediebantur; quamvis nonnunquam Princi-
pes proprio etiam motu hanc inter suos liberalitatem
exercuerint; unde est, quod successu temporis petiti-
onibus bonorum sublatis, in Codice Justiniano hujus
posterioris saltem speciei mentio fiat, pari tamen cum
priori juris effectû, i. e. invicem sibi succedendi. Cujus
rei rationem & fundamentum communiter ponunt
in jure accrescendi, *Carpzov. Part. 3. Const. 2. def. 16. n. 7. Jac. Gotbofr. ad Tit. Cod. Th. Si petit. soc. vers. Ratio scil.*
Sed magis est, ut liberalitati Principis totam id tribua-
mus,

mus, qui censendus est etiam ab initio totam alicui rem tributam voluisse, si non & alius ejus liberalitatem meruisset: sicut potius hic dicamus intercessisse speciem donationis sub conditione, aut fideicommissum tacitum. Nec in hoc censuram Gothofredi metuimus, qui *dict. loc. vers. Neg. obstat.* id ex earatione admittendum noluit, quod fideicommissa non nisi a testatore proficiantur. Dantur enim omnino & fideicommissa conventionalia, uti probavit *Knipschild, de Fideicommiss. Famil. Nobil. cap. 6. n. 1. § 29.* facitque huc oppido *L. 3. C. de donat. quæ sub mod.* Unde non attenditur, an res donata bonis socii sit incorporata nec ne, quod tamen idem Gothofredus voluit, *vers. Sequuntur*, quemadmodum nec ejus sententia in eo sequenda est, quod *vers. Prima igitur*, statim deficientibus heredibus testamentariis & liberis, consortem ad defuncti partem vocandum censeat: quantumvis enim id ex *L. 1. Cod. Tb. Si petit. soc.* elici possit, standum tamen potius est generalibus verbis *Legis un. Cod. Justin. ibi: nullo herede relicto.* Vid. *D. Strykius, de Success. ab intest. Diss. 5. cap. 1. §. 29. & Brunnemann. ad dict. L. un. C. n. 6.* Cæterum dispositionem *L. un. C. si liberal. Imp. soc.* ad feuda quoque extendi posse, haud absurde forsancum *Rosenthalio, de Feud. cap. 6. concl. 74.* statuendum est: modo itidem ex mera liberalitate Principis profecta sint, & heredes intelligantur feudales.

XXXI. Tertio loco, & quibus fiscum excludere datum est, sunt certa Collegia quibus Imperatores Romani peculiare jus in membrorum suorum absque heredibus defunctorum hereditates concesserunt. Inter hæc primo numerant Decurionum collegium: *Intestatorum Curialium bona, si sine herede moriantur,*

*ordinibus patriæ eorum adipisci præceperunt Theodosius & Valentinianus in L. 4. C. de Hæredit. Decur. Introductum hoc primum fuit a Constantino M. ut videmus ex L. 1. Cod. Theod. de Bon. Decur. Cujus rei ratio in eo potissimum consistebat, ut functionum onera ad pauciores redundantia decedentium bonis sublevarentur. Extensum postea id jus fuit etiam ad Navicularios, ut patet ex L. 1. C. de Hæredit. Decur. constituēbat enim & hi certum corpus, L. 5. §. 6. & f. ff. de Jur. immunit. Idem etiam competit Legionibus & Vexillationibus, per L. 2. dict. tit. C. quamvis jam dudum antea id obtinuerit, ut constat ex L. 6. §. 7. in fin. ff. de injust. rupt. irrit. L. 4. §. 17. in fin. ff. de Fideicom. libertat. Atque his Legionum caducis annumerare ex parte possumus, quod de sacris illis militibus per Germaniam olim in liberationem Terræ Sanctæ armatis constituit Henricus VI. Imp. A. C. 1195. nempe, ut peculia castrensia intuitu istarum expeditionum quæsitæ, dempta omni facultate alienandi, post mortem illorum ad commilitantium ordinem transferrentur, aut eum, qui successerit defuncto; verba Constitutionis sic habent: *Et si aliquem eorum (militum) ex hoc mundo migrare contigerit, quicquid de pecunia vel annona ei data reliquerit, nulli assignare poterit, sed pro consilio magistrorū ac ducum exercitus alii, qui vicem ejus compleat & pro ipso serviat, assignabitur.* Hi postquam variis mox Equitum titulis & Ordinibus decorati essent, impetrarunt alicubi liberam de stipendio suo, tum de eo quod illis ab Ordine tribuebatur, ut & de reliquo patrimonio disponendi facultatem, excepto illo tamen quod secum in ingressu Ordinis intulerunt, quodque post mortem eorum apud ordinem remanebat; de quo vid. *Limnaeus Jur. Publ. lib. 6. cap. 2.**

in fin. Plane in Ordinibus illis Ecclesiasticis seu religiosis, qualium potissimum sunt Equites S. Johannis, qui & de Insula Rhodo atque Malta cognomen sumperunt; ut & Teutonici seu Hospitalarii S. Mariæ Hierosolymitanæ, diversum omnino obtinet: hi enim cum per votum paupertatis proprietati omni renunciant, quicquid habent vel acquirunt, ordini suo transcribunt. Cum vero constet, Equites Teutonicos aliquando feuda tenere, quæsitum fuit, utrum in his Ordo, an heredes feudales alii succedant. Qua quidem in re distinguendi sunt fructus feudi a feudo ipso, sic ut illos ad ordinem transmittant, hoc non æque: esset enim species alienationis tacitæ, quæ tamen absque consensu domini & agnatorum locum non habet, prout decidit Ill. D. Schilter, *Jur. Canon. lib. 1. tit. 12. §. f.*

XXXII. Aliud collegium apud Romanos, quod fiscum excludere par erat, est Cohortarium, de quo vid. *L. 3. C. de Hered. Decur.* postea id etiam ad Præfectianos extensum, ut nempe horum sine heredibus defunctorum patrimonia excluso fisco Arcæ Præfecti Prætorio cederent, per *L. 3. C. de Apparit. P. P.* Tandem & Fabricensium collegium in consortium suorum bona jus succedendi habuisse, patet ex *L. f. C. de Hered. Dec.* Occasione horum collegiorum quæri inter Doctores cœpit, an istiusmodi successio ad alia etiam collegia licita extendi debeat. Quæ quidem quæstio si ex analogia Juris Romani decidenda esset, non vereremur sententiæ affirmativæ ut communiori subscribere: sed placet omnino, quod in decisionem hujus quæstionis proposuit *Peregrinus, de Jur. Fisc. lib. 4. tit. 3 n. 13.* nempe, in materia successionum non esse faciendam decisionem de similibus ad similia, qua hereditates ex le-

gibus deferuntur. Sane, quemadmodum apud Romanos ipsos argumentatio ab uno collegio ad aliud, v. g. Curialium ad Navicularios, aut ab his ad Fabricenses, non procedebat, sed potius cuique sua sanctione & privilegiis opus erat, ut ex legibus supra citatis vidimus, quid obstat, quo minus id a nostris etiam collegiis aut societatibus exigamus? nec aliter etiam in praxi servari, ex *Koppenii Part. 2. Dec. 7. n. 83.* testantur *D. Strykius, de Success. ab intest. Diff. 5. cap. 1. §. 38. in fin.* Vid. *Brunne-mann. ad tit. C. de Here. Decur. in f.* Cæterum, quæ de jure Tutorum in successiones pupillorum sine hereditibus decedentium, ab aliquibus hic afferuntur, leviora sunt, quam ut refutationem mereantur; & alias satis solite hæc res pertractata a *Cl. D. Strykio, loc. cit. §. 41.*

XXXIII. Devenimus tandem ad societatem fisci exclusivam omnium maxime conspicuam, & si quem intendit finem spectes, DEO sacratissimam, Ecclesiam dicimus; non qua exprimit cœtum universorum Christi fidelium, cujus & ipsum summum in Republica caput membrum est: sed qua denotat Societatem hominum a civili strictè sic dicta separatam, in id potissimum institutam, ut ductu ejus atque regimine cuncti in communi salutis regula contineantur, adducanturque DEO, cujus regnum aliquod & in his terris agnoscunt fideles. In Societatem hanc Ecclesiasticam allecti, speciatim Clerici vocantur; quorum quidem separatus in Republica ordo, & cui mancipati sunt, officium, non id efficit, ut summæ Potestati amplius non subsint, aut subditi esse desinant, sed imo Civitati, in qua degunt, obligati manent, ejusque imperium in se & bona sua detrectare nequeunt. Igitur, quemadmodum dum vivunt, quoad temporalia, communi cum

cate-

ceteris civibus lege utuntur, sic postquam vivere desierunt, nullo rerum suarum herede relicto, illarum vindicandarum jus populo per hoc non imminutum cernitur, sed cedunt omnino huic, ante ejus capiti, non Ecclesiæ, cui defunctus transcriptus videbatur: ex ea quam diximus ratione, quia Clericorum conditio in se considerata non tollit respectum quem habent ad Civitatem, aut efficit, ut cives non sint, civiumque jure eximantur.

XXXIV. Hæc cum naturaliter ita se habeant, nec aliter etiam servatum sit in Republica Romana sub Imperatoribus Christianis, nisi quod jam Constantinus Martyrum sine cognatis defunctorum bona ad Ecclesias transferri præcepit, ut in ejus Vita testatur *Eusebius, lib. 2. cap. 21. & 36.* diversum tamen visum fuit Theodosio & Valentiniano, edita Constitutione quæ habetur in *L. 20. C. de Episcop. & Cler.* qua sanciverant Impp. ut si Presbyter aut Diaconus aut Diaconissa seu Subdiaconus, vel cujuslibet loci Clericus, aut Monachus aut mulier quæ solitaria vitæ dedita sit, nulla condito testamento, nec relictis parentibus, liberis, cognatis aut uxore decesserint, bona quæ ad eos pertinerunt, Ecclesiæ aut Monasterio, cui destinati destinataque fuerunt, omni modo cedere deberent. Simile quid statuerat *Theodoricus Rex* in suo *Edicto, cap. 6.* Imo & Germania ipsa eodem jure usa est, ut patet ex *Capitularibus Regum Francorum, Addit. 3. cap. 31.* ibi: *Si quicumq; ex gradu Ecclesiastico sine testamento, & sine cognatione decesserit, hereditas ejus ad Ecclesiam ubi servivit, devolvatur; similiter de Sanctimonialibus.* Vid. *cap. 1. X. de Success. ab intest.* Cujus quidem Theodosianæ & Valentinianæ sanctionis & erga Ecclesiam favoris ratio non ea fuit,

quæ tamen aliquibus hic affertur, quia Ecclesia quæque sit sponsa sui Prælati; ideoque ad exemplum successionis legalis uxoris in bona mariti, idem jus & illi in hujus bona competere debeat. Præterquam enim quod Ecclesia non desponsetur Pastori suo, sed Christo, Sponso unico, 2. *Corinth. II. v. 2.* cujus ille *παρὰνύμφης* vel, ut est apud *Matthæum, cap. 9. v. 15.* *ὥς τὸν νύμφος*; ratio illa adæquata non est; cum in monachos & mulieres monastice viventes non cadat, quibus cum Ecclesia matrimonium spirituale intercessisse fingi non poterat, cum Monachi clerici erant non nisi potentia, & per *Concilii Chalcedonensis canonem 4* qui 12. est *Causæ 16. quæst. 1.* illis prohibitum fuerit Ecclesiasticis negotiis sese immiscere. Quemadmodum nec illud etiam satis facit, quasi Imperatores hac sua lege ad præsumptam clericorum decedentium voluntatem respexissent, tanquam probabiliter cupientium, cognatione omni deficiente, bona sua ab eo possideri, cui in his terris optime vellent, qualis est Ecclesia. Sed contra hanc præsumptionem altera illa fortior est, qua defunctus præsumitur vir bonus, & civitatis in qua degit legibus uti voluisse, qui cum sciret intestati bona ad fiscum perventura vacantia, nec quod posset testamentum fecerit, in id quoque consensisse præsumitur. Igitur vera & adæquata illius constitutionis ratio fuit favor merus erga Ecclesias & collegia quo sanctiora, eo majoribus exornanda privilegiis: & ne in hoc deterioris essent conditionis quam cætera collegia, Militum, Curialium &c. quæ similem favorem meruerunt, de quo supra. Illud adhuc nostræ Legi addendum est, & quod mirari quis posset, nullam ibi mentionem Episcopi factam fuisse, in cujus tamen bona Ecclesiæ idem jus

jus competit. Sed hoc Triboniani factum est; nequam enim illa vox prætermissa in *L. un. Cod. Theod. de Bon. Cleric.* unde hæc lex interpolata est. Cujus castrationis ratio ea est, quod in textu curialis conditionis mentio injecta esset, a qua tamen Episcopalis dignitas ævo Justiniano jam erat exempta.

XXXV. Porro ex hac Theodosiana & Valentiana constitutione, quæ etiam ob res notabiliores in ea contentas & ad Historiam Ecclesiasticam facientes meruit, ut ejus *Baronius, ad A. D. 434. n. 4.* meminerit, consequitur, Ecclesiam, ut in clericorum bona succederet, opus habuisse speciali Imperatorum privilegio, nec istiusmodi jus necessariam esse Hierarchiæ consequentiam. Unde etiam factum est, ut in terris quæ Romano jure non regebantur, illud peræque servatum non sit, sed imo Præsules ipsi, impetratis a Pontificibus Romanis privilegiis, in hoc sibi consulerent: in quam rem insignior apud *Matthæum Parisiensem* locus est, quam ut hic præteriri possit; ille in *Henrico II. A. C. 1181.* hæc habet: *Eodem anno Rogerus Eboracensis Archiepiscopus diem clausit supremum, qui adhuc vivens e Papa Alexandro privilegium impetraverat, ut si clericus sua jurisdictioni suppositus agens in extremis testamentum non conficeret, & propriis manibus bona sua moriens non distribueret, Archiepiscopus haberet facultatem injiciendi manus in bona defuncti: & quoniam quod quisq; juris in alterum statuerit, uti debet eodem, post mortem Archiepiscopi, quacung; reperta sunt in thesauris ejus, iusto sunt DEI judicio confiscata.* Igitur quemadmodum character clericatus, ut supra diximus, quoscunque eo insignitos non eximit a jurisdictione Magistratus secularis; sic, postquam Ecclesia Romana universalem juris-

dictio-

ditionem, etiam in temporalibus, super eosdem extendit, ut nec quoad personas nec quoad res illi amplius subsint, adeo, ut nec renunciare foro suo valide queant, *cap. 12. X. de For. compet.* tantum abest ut ad occupanda clericorum bona vacantia privilegio aliquo Potestatis secularis Ecclesia indigeat, ut potius proprio in hoc jure utatur. Ac quamvis Protestantium Ecclesiæ, facta a Romana secessione, omnique jure circa Sacra ad Principes Evangelicos per Pacem Religiosam & Osnabrugensem revertente, jus pristinum revocare potuerint; placuit tamen Statum Ecclesiæ ejusque jura, in quo fuit aut quæ habuit, nisi in quantum Religionis suæ principiis repugnare visa sunt, conservari, sic ut personæ Ecclesiasticæ in multis pristina jura retinuerint. Unde factum quoque est, ut in Saxonia, clerici sine heredibus decedentis bona, non Magistratus loci, sub quo defunctus domicilium habuit, occupare possit, sed judex Ecclesiasticus, cujus jurisdictionem ille agnoscebat. *Carpzov. Def. Ecclesiast. lib. 3. def. 9.*

XXXVI. Cum igitur Ecclesia, si naturam rei spectes, quoad affectum succedendi in bona vacantia clericorum, intestato defunctorum, privilegio summæ Potestatis in Republica ad hoc opus habeat, quod & sub Imperatoribus Francorum illi contigisse ex supra citato *Capitulari* clarum fecimus; indagatu admodum difficile nobis videtur, qua tandem ratione factum sit, ut Reges insequenti ætate jus sibi aliquod in defunctorum Prælatores bona postliminio quasi rursus afferuerint, & *confiscata* fuerint *Ecclesiæ*, ut loquitur Philippus Coloniensis Archiepiscopus nomine Urbani III. ad Fridericum Imperatorem verba faciens. Atque testatur

statutur Illustris D. *Schilter*, rerum Francicarum scientificus, in *Tractatu de Libertat. Eccles. German. lib. 5. cap. 6. §. 3.* sub Imperio Francorum & Germanorum primi anni reditus, una cum relicta penu & mobilibus Ecclesiæ vacantis, assignatos fuisse Fisco Imperiali aut Regio, quamdiu vacaverit sedes Episcopalis. Illud certum est, multum inter se differre quæ Episcopus post mortem reliquerit: quædam enim possidet proprio jure, quæ vel ante Episcopatum vel postea etiam, absque tamen ejus intuitu acquisivit; quædam vero ex beneficio Ecclesiæ habet, profectitia ob id dicta. Atque ob diversum juris effectum admodum solliciti fuere veteres canones, ne rationes utrorumque confunderentur, vid. *Canon. Apostol. 39. Caus. 12. quest. 1. can. 21.* Cæterum de prioris generis bonis Episcopi aperte sanxit *dict. cap. 31. Addit. 3. Capitul. Reg. Franc.* de his vero extat *Capitulum 14. Caroli Calvi* promulgatum in *Synodi Ticinensi A. 876.* apud *Baluzium, Tom. II. Capitul. Reg. Francor. pag. 242.* ibi: *ut quotiens divinum judicium aliquem Ecclesiæ Præsulem ex seculo vocaverit, nullus ad suimet perditionem, facultates ejus invadat, diripiat, & ad jus suum transferat, sed erogatariis & eleemosynariis ecclesiasticis, cum ipsius Ecclesiæ constituto œconomo, liberum sit, canonice more, juxta rationabiliterq; deputata successori futuro reservare, vel quibuscunq; sicut expedit, pro ejus spiritu distribuere.* Itaq; istius Caroli ævo Fisco Regio in hæc adhuc nullū jus competebat, aut competere debuit. Quæstio ergo saltem superest de iis bonis quæ post mortem Episcopi & tempore Sedis vacantis Ecclesiæ accesserunt. Et hoc est illud de cæntatum Jus, quod adhuc hodie Reges Galliarum sub nomine Regaliæ, *la Regale*, exercent: ut mirum non sit attendentibus ad objectum

circa quod versatur, tanta cum animositate de eo semper inter partes litigantes fuisse disceptatum. Sane res ipsa non omni caret difficultate, nec constat, qua ratione Princeps in defuncti Episcopi locum succedens in rebus Ecclesiasticis aliquod jus prætereundere possit, quarum dominium non tam Episcopo quam Ecclesiæ quæsitum, cui emolumenta quoque ex re sua obvenientia omnino cedere debent. Quam quidem difficultatem Regaliæ juris assertores eo maxime modo tolli posse putarunt, si cum *P. de Marca* dicerent, bona ista Ecclesiastica sub Imperatoribus imprimis Francorum, naturam induxisse feudorum; hinc & pari cum his jure censi debuisse, hoc est, ut deficientibus heredibus, quod quidem in Episcopis semper contingere necesse est, ad Imperatorem tanquam feudi dominum reciderent. Quod si admittendum, parum abest, quin cum *Gilberto Burnetio*, in *Historia Jurium Principis circa beneficia Ecclesiastica & territ. Eccl.* Imperatores juris Feudalis inscitia & abusus summæ potestatis accusari debeant. Itaque solus qui omnem scripulum hic adimere potuit, est Illustris *D. Schilter*, in *Tractatu de Libertat. Eccles. Germ. lib. 5. cap. 6.* qui non acquiescens soli & nudo juri feudi, quo Imperatoribus bona Ecclesiastica devincta erant, sed & Advocatiæ seu Tutelæ, & univ-
ersum circa sacra jus hic attendendum esse monet; unde pateat, quod, quemadmodum moribus Teuton-
icis, præsertim feudalibus, dominus directus fructus feudi Minoris jure Tutelæ percepit; sic & proprio jure Imperatores fructus vacantis Sedis Episcopalis alio-
rumque beneficiorum Ecclesiasticorum sibi reserva-
verint. Et hæc de origine juris Regaliæ: cujus histo-
riam & praxin hodiernam apud Gallos pluribus dedu-
cit

cit *Limnius, in Notit. Regn. Francia. lib. 2. cap. 7. lit. x. & seqq. It. lib. 3. cap. 2. lit. t.* & omnium elegantissime *Franciscus Pinssonius* in egregio suo Opere *Des Regales.*

XXXVII. Haftenus igitur de his qui tum sanguinis jure tum quovis alio ad defunctorum hereditates præfisco adspirare possunt: proximum est ut videamus de ipsa Successionis Fisci forma & modo. Ne vero hic etiam a Fisco ejusque administratoribus peccetur, certa forma præscripta est a Theodosio & Valentiniano in *L. f. C. de Bon. vacant.* qua utendum esset in persecutione bonorum fisco nunciatorum: nempe ut mitterentur certi Palatini, i. e. Officiales Comitum Rerum Privatarum, electi & jurejurando obstricti, qui ad Præsidem Provinciæ rem deferrent, hic deinde illorum instantia præfente Fisci Patrono diligentem inquisitionem institueret, tum de persona ejus cujus vacans diceretur patrimonium, tum de rebus ipsis, quantæ qualesque illæ sint: quo facto, reclamandi & contradicendi copia daretur his, qui vel vacantia bona negarent, vel aliquod in ea jus prætenderent; deinde a Rectore Provinciæ instructio & relatio ad Principem fieret, missis in id publicis monumentis seu gestis, rerumque omnium quæ dicerentur vacantes brevibus seu inventario: quæ omnia tandem exciperet incorporatio jussu Principis imperata. Plane, utut mos cujusque loci hic variare possit, nequaquam tamen essentialia rei omitti debent, qualia sunt diligens adnotatio bonorum defuncti, & citatio competens prætendentium seu proclama; atque sic de praxi testatur *Peregrinus, de Jur. Fisc. lib. 4. tit. 3. n. f. Sixtin. de Regal. cap. 11. num. 15.*

XXXIIX. Illud hic discutiendum venit, cum constet cuius contradicendi copiam integram esse, an id intelligi debeat salva contradictoris possessione, an vero Fiscus potius in possessione sit constituendus. Equidem *Nic. Boerius, in Consuet. Bituric. tit. de Feud. §. 13. col. 2.* asserit, hoc in Rege ejusque fisco esse speciale, ut pendente lite, subditus qui cum eo litigat, non sit tuendus in possessione, idque ex *L. 2. §. un. ff. de Obseq. par. & patr. prest.* Sed ille §. præter id, quod *Interdictum, Unde Vi*, liberto contra patronum non sit reddendum, nihil aliud sancit, & propterea alia remedia agendi liberto non denegat, ut clarissime patet ex *L. 1. §. 43. ff. de Vi & vi armat.* Certe tale privilegium a jure fisco concessum esse, nullibi constat; imo ex *L. f. C. de Bon. vac.* contrarium potius evincitur, ibi: *si nullum id jure possidere constiterit*; & vid. *L. 7. C. de Jur. fisc.* adeo, ut etiam sint, qui neque de facto possidenti possessionem suam a fisco auferri patiuntur indicta causa. Sed magis est ut cum quibusdam Doctoribus illam distinctionem admittamus, an possessio contradictoris legitima sit, an secus; ut hoc casu possessio a fisco auferri possit, illo non item. Legitimum autem contradictorem exemplo *L. f. C. de Edict. D. Hadr. toll.* eum faciunt, qui in continenti de jure suo docere potest. Vid. *Klock. de Ærar. lib. 2. cap. 136. n. 40.* Et sic etiam decrevit Aula Cæsarea in puncto aperturæ Feudi Imperialis *Meidenstein*/ contra Nobiles a *Venningen*, de quorum jure, & an a communis agnationis stipite descenderint, ac in prima investitura comprehensi fuerint, judicialiter disceptabatur. Verba decreti: *In maßen dann Ihr Keyserl. Majest. solche angegebene Possession von ihnen den von Venningen/ als detentatoribus zu der Kayserl. Hoff*

Hoff-Kammer hiemit abfordern und einnehmen. Im fall aber und da viel ermeldte von Benningen vielleicht mehr jura und legitimaciones ihrer Personen zu diesen Lehen vorzubringen hätten/ so soll solches ihnen nach obgedachter beschehener Einantwortung vor Ihr Kayserl. Majest. in petitorio ins werck zu setzen hiemit unbenommen/ sondern vorbehalten seyn. Multo magis ergo idem obtinere debet, si possessionis causa aperte falsa & injusta fuerit; cui simile quid & in veteri illa Romanorum de *Vindictis* Lege statutum, & apud Græcos jam antea servatum fuisse, docet nos Ill. D. Schilter, *Exercit. ad Pandect. XVI. §. 8. cum antecedd. & seqq.*

XXXIX. Discussis itaque omnium qui ad defunctorum hereditates admitti cupiunt juribus, iisque invalidis reputatis, bona sic relicta vacantia vere declarantur, & fiscus succedit, non quidem titulo hereditario, ut aliquibus visum Doctoribus, inprimis Cl. Strykio, de *Succession. ab Intest. Diss. 5. cap. 1. §. 46.* & Brunemannno, ad L. 1. ff. de *Jur. Fisc. num. 7.* sed jure suo peculiari ac proprio. Nec enim successio Fisci in bona vacantia sapit jus hereditarium, ut recte cum Bartolo statuit Peregrinus, de *Jur. Fisc. lib. 4. tit. 3. num. 22.* aut Prætoris demum beneficio factum est, ut fiscus ad successiones vocaretur; sed imo potius id actum, ut quam procul arceretur, jure suo alioqui citius usus, veluti, ex *Lege XII. Tabb.* ante cognatos: & aliquando, ante virum & uxorem. Symmachus certe acquisitionis hujus titulum longe alium ab illo heredis indicat, cum lib. 10. Ep. 55. ait: Statuerat, (Gratianus) cum Martianus dudum protector Aggariæ bona tanquam vacantia postulasset, ut si ea hereditas scriptum successorem vel legitimum non haberet, in jus fisci tanquam domino nuda concederet.

cederet. Neque moramur objectionem Brunnemanni, qui loc. cit. ideo fiscum in bona vacantia succedentem, heredem legitimum vocari debere asserit, quod intestatus decedens fisco fideicommittere possit, per *L. 114. §. 2. ff. de Legat. 1.* ibi: *Qui intestato decedit, & scilicet bona sua ad fiscum per ventura vacantia, fidei fisci committere potest.* Hinc argumentari videtur; ubi fideicommissum, ibi heres. Sed ex ipsis legis verbis refutatur: Quomodo enim inter se conveniunt, bona vacantia relinquere, & heredem habere? licet etiam talia fideicommissio affecta sint, vacant tamen quoad effectum juris ea occupandi, non secus ac illa bona, ex quibus fiscus defuncti creditoribus satisfacere necesse habet, vid. *L. 6. §. 3. ff. ad Sc. Trebell.* Illud potius ex *dict. L. 114.* evincitur, non solum heredi testamentario aut ab intestato, sed etiam alii ad quem quocunque jure alicujus bona perventura sunt, posse fideicommitteri, vid. omnino *L. 9. ff. de Legat. 3.* Sane fiscum heredem legitimum statuerimus, injungeremus huic etiam omnia onera ab heredibus ab intestato præstanda, qualia sunt fideicommissa; quod tamen de fisco ex defectu heredum succedente negavit *Brunnemannus*, ad *L. 6. ad Sc. Trebell. num. 5.* & recte. Quemadmodum nec illud hætenus a nobis imperrare potuimus, ut cum *Cl. Strykio*, loc. cit. §. 15. statuamus, fiscum ex testamento destituto succedentem, ad legata præstanda teneri.

XL. Majoris vero difficultatis quæstio est, quid juris sit eo in casu, quo quis decedit bonis in diversis territoriis relictis. Qua quidem in re primo illud mirari subit, esse aliquos, qui distinctione inter res mobiles & immobiles rem conficiendam putant, & quidem eos etiam, qui fiscum heredem legitimum faciunt: sic

ut

ut illius loci fiscus ubi defunctus domicilium habuit, in bona mobilia etiam alibi sita succedat; immobilia vero ad dominum territorii spectare debeant, in quo sita sunt. Sane, si fiscum semel heredis qualitate donaverimus, jura etiam omnia quæ defunctus habuit, eidem concedi necesse est; aut non amplius verum erit, quod *Julianus*, in *L. 62. ff. de R. Jur.* dixit, hereditatem nihil aliud esse, quam successionem in universum jus quod defunctus habuerit. Fundamentum vero suæ assertionis in eo ponunt, quod mobilia ubicunque sint, personam sequantur; immobilia vero sequatur potius persona. Quæ assertio, utut per se verissima, ad præsentem tamen nostrum casum ita universaliter & sine distinctione applicari nequit: sic itaque habendum. Omnes res siue mobiles siue immobiles, sequuntur personam tanquam subjectum morale, quod capax est illas habendi pro suo & alienandi. Sed hæc regula illam limitationem recipit, nisi aliquibus rebus certa qualitas a Lege seu Statuto inducta sit, quæ una cum ipsis ad quoscunque possessores, siue subditos hos, siue extraneos transire par est; sic enim dominus sequeretur conditionem suæ rei, nec alienando etiam absque qualificantis facto illam interverteret. Ea vero qualitas prout magis minusve rem afficit, eo plenius tenuiusve reddit possidentis dominium, facultatemque de ea disponendi tribuit aut liberiores aut restrictiores. Patet hinc dari Statuta, quæ etiam non subditos obligent, sed tum demum si de rebus territorio suo subjectis disponant, iisque maxime immobilibus, cum pars censeantur territorii, in quas statuendi plenum undique est provinciæ domino arbitrium. Quod in rebus mobilibus longe aliter obtinet, nec enim de

ter-

territorio censentur, sed ubicunque sint, conditionem sui domini sequuntur, parique cum eo iure veniunt; id quod expeditum est, & ubique ferme probatur, vid. *Gail. lib. 2. Obs. 124. in fin.* Adeoque, ut ad propositam quæstionem respondeamus, licet quis sine heredibus decedens in diversis territoriis bona reliquerit, eaque immobilia, nec de his in aliquo eorum, ubi subditus non erat, peculiare aliquid statutum inveniatur, non videmus, quare non etiam in hæc successioni fisci tanquam heredis locus concedi debeat, saltem in ditionibus, quæ Jus Romanum suo ordine agnoverunt. Plane, quæcunque tandem conditio rebus sic immobilibus per Statuta localia imposita fuerit, sub eadem æque fiscus succederet, pinguiori in hoc quam defunctus habuit jure non usus. Illud vero ultro largimur, ut si forte statutum aliquod ipsum jus succedendi afficeret, aut personæ habilitatem indigaret, v. c. declararet, ne nisi indigena res immobiles acquireret, aut simile quid; tum quia in fisco alterius territorii hæc non concurrunt, omnino quantum ad illas excludendus sit; ex ratione quam diximus, nempe, quia talia statuentis imperio subsunt: & tum illius territorii fiscus, sub quo ejusmodi bona sita sunt, in hæc succederet non ut heres, cum cui succedat non habeat, defuncto dum viveret alienæ jurisdictioni subjecto, sed illa ut vacantia occuparet.

XLI. Sed hæc disputari possunt contra illos, qui in Successione Fisci jus hereditarium quærunt: ast cum jam antea hanc assertionem rejecerimus, ex nostra hypothese longe aliter decidendum est, nec distinctione illa inter res mobiles & immobiles amplius opus habemus. Itaque, si dicendum quod res est, eo-
usque

usque fiscum in bona sine ullo herede defunctorum succedentem a bonis alterius territorio subjectis excludimus, ut ne in mobilia quidem huic aliquod jus superesse credamus. Ratio hæc est: bona sine heredibus defunctorum, ubicunque tandem illa sint, fiunt vacantia, i. e. sine domino; cedunt itaque illi, qui ea occupandi jus habet, quales est summa in quovis populo Potestas, idque ex natura Regalium. Illud vero hic objici posset, quod, etiamsi bona vacantia fiant alicujus morte, ea tamen sit natura successionis fisci, ut cujusque defuncti supremo domino tribuat jus succedendi, non tantum in bona sic relicta, sed etiam in universum jus quod defunctus habuit; adeoque omnia ubicunque sita cedere debeant illi, qui defuncto successerit. Sed ad hoc respondendum est, dispositionem illam, qua fiscus constituitur successor defuncti, & per quam hic in successore suo etiamnum vivere intelligitur, esse ex lege, quæ utique alios quam sibi subjectos ligare par non est, nec efficere valet, ut bona sic domino destituta & naturaliter vacantia, talia non sint. Unde consequens est, illi cedere, qui ea occupandi jus habet, qualis est cujusque regionis dominus; qui ea quoque haberet titulo singulari, non universali, ut is cui defunctus subjectus erat. Id quod etiam in confiscationibus omnium bonorum, saltem iis, quæ jure communi decernuntur cernitur: nam si alicujus bona ex crimine hæreseos forte aut læsæ Majestatis confiscantur, ubicunque sita, ipso jure publicata censentur, & cedunt suo quæque fisco, sub quo deprehenduntur; & quidem jurisdictionis fisco cedunt vi confiscationis; fisco rei sitæ, jure occupationis, absque

distinctione rerum mobilium immobiliumve. In hoc enim casu confiscatio a successione fisci ex defectu heredum nihil differt, cum utrobique bona nullius esse censentur, hic natura, illic lege. Unde rectissime juri accrescendi inter fiscos omnino separatos locum esse negavit *Baldus*, in *L. ex facto. ff. de hered. inst.* Vid. *Peregrin. de Jur. Fisc. lib. 5. tit. 1. num. 138. pr.* Itaque nec cum Ill. D. *Lynckero* facere possumus, qui *Comment. de Statut. Civit. Provincial. §. 24. pag. 83.* etiam tum, cum confiscatio ex jure communi fit, bona mobilia alibi sita ad Dominum personæ seu domicilii ejus pertinere putat; ex ratione quam diximus, quia eo modo delinquens rerum suarum dominio cadat ipso jure, vid. *cap. 19. X. de Hereticis in 6. ibi: bona hereticorum ipso jure decernimus confiscata*; add. *cap. 5. pr. eod. de Pœn. ibi: nullus ei* (de Cardinalem percutiente loquitur) *debita reddere teneatur*; ergo nec ei qui in locum ejus successit, fisco, saltem extraneo. Vid. omnino *Auth. Cassa. C. de SS. Eccles.* Quod si tamen alicubi locorum aliter praxis ferat, illud non habet ex naturali ratione, sed ex libera utentium voluntate, quæ omnino sequenda esset, cum multa alia contra theoriæ principia introduxit usus.

XLII. Diximus supra auctoritate *L. f. C. de Bon. vac.* ad formam successionis fisci pertinere declarationem Principis, volentis talia bona vacantia haberi pro suo; quæ ipsa declaratio dominium una transfert, non secus ac heres delatæ hereditatis acceptatione illius dominus efficitur. Plane, ut in hoc non semper voluntas expressa & verbis manifestata requiritur, sed & sufficiat tacita; qualis est pro herede gestio, §. 7. *Inst. de hered. qual. & diff.* sic nec in Fisco idem semper exigi-

exigimus, modo de voluntate ejus alias constet, v. e. si rebus delatis titulos apponat, aut satisfaciat defuncti creditoribus. Quod vero de dominio diximus, in possessione locum non habet, hanc enim fiscus non aliter acquirit, nisi apprehensione corporali, per *L. 3. §. 3. & L. 23. pr. ff. de Acq. vel amit. poss.* nec etiam moribus nostris, qui licet heredi ab intestato rerum a defuncto detentarum possessionem continuent, de quo omnino vid. Ill. D. *Schilter, Exercit. ad Pandect. XV. §. 13. seqq.* illud tamen ad successionem fisci subsidiariam extendendum non putaverimus, præsertim cum jam supra a nobis demonstratum sit, fiscum jure peculiari in hoc uti, non hereditario.

XLIII. Quemadmodum igitur Fiscus hac ratione plenum consequitur rerum sic confiscatarum dominium, sic & alienandi iterum potestas merito ipsi tribuenda est, & liberum his tanquam Imperii fructibus utendi arbitrium; dummodo bonus Princeps semper meminerit, monente *Cicerone, de Officiis, l. Ut tutelam, sic procuracionem Reipublicæ ad utilitatem eorum, qui commissi sunt, non ad eorum quibus commissæ gerendam esse. Ut populi rem, non propriam*, quæ dignissima Principe *Adriani* vox est, apud *Spartianum*. Plane apud Romanos hujusmodi res sæpissimæ ad petitiones privatis concedebantur, maxime iis, qui circa latus Principis in palatiis agebant, alienarum rerum a vidis, quo eos encomio exornat *Ammian. Marcellinus, lib. 31.* idque in maximum non solum Reipublicæ detrimentum, sed & insignem Principum molestiam: unde admissio primum ad divisionem vacantium bonorum cum petitoribus fisco, ut patet ex *L. 32. Cod. Theod. de Petition.* mox in universum omnium fisco ex quacun-

que causa delata petentium inhiationes penitus interdictæ sunt, ut videmus ex *tit. C. de Petit. bon. subl. concessionibus* aliis in posterum non valituris, nisi quæ motu, ut ajunt, proprio profectæ fuerint. Sed cum hodie solenni stylo omnibus fere etiam ad petitiones factis concessionibus Principum soleant inferi verba: *motu proprio, ex certa scientia & ex plenitudine potestatis*, nullus propemodum aut exiguus certe illius sanctionis usus superest. Vid. *Grænevvegen, de Leg. abrog. ad L. 1. dict. tit.* & etiam nunc apud nos sunt, qui istiusmodi concessionibus magnum fortunarum suarum partem acceptam referunt. Cæterum istarum rerum impetratio Jure Gallico non aliter firmatur, nisi prius adjudicatione Regi facta; uti nec ea quæ intra certum tempus fisco committentur, utiliter, donantur, de quo *Cormierius, in Cod. Jur. civil. Romano-Gall. lib. 7. tit. 3. cap. 1. §. 37. Add. Style des Finances, pag. 66. seq. ibi: Don de Confiscationis ne se peut faire auparavant l' adjudication d' iceluy.*

XLIV. Cum vero inter hæc fisco delata bona aliquando inveniantur res etiam immobiles & maximi pretii, earum alienandarum jus eatenus Principi competere negamus, quatenus eadem non quidem fisco, sed Coronæ incorporatæ noscuntur, & qualitate domaniali affectæ sunt: sic enim in has populo quæretur jus, quod absque illius aut primorum ex eo consensu ab ulla in Regno successore aufferri non posset, nisi qui illud in patrimonio haberet. Posse autem in his rebus fiscalibus Domania constitui, in confesso est; idque duplici modo, vel expresse, vel tacite: illic requiritur sanctio expressa, talia bona pro domanialibus haberi, aut ut declaretur a Principe, hoc vel illo modo fisco delata ut domanialia censerì debere; hic signis qui-

quibusdam opus est & præsumptionibus, quibus probabiliter colligi possit, Principem histanquam domanialibus uti voluisse, v.c. si talia bona catastris inserantur, in quæ alias domanialia referri sueverunt quomodo res Ecclesiæ Mensæ Episcopi incorporatas intelligi posse, auctor est *Rosenthal. de Feud. cap. 4. concl. 34. n. 7.* aut si, licet non nominatim in rerum domanialium indicem relata sint, utrorumque tamen rationes confundantur, & per omnia habeantur instar domanialium: qua quidem in re convenienti temporis lapsu opus esse volunt, quemadmodum in Gallia decennium Lex Regia A. 1566. lata expresse requirit, *Schoppin. de Doman. lib. 1 tit. 2. pr.* id quod & in rebus Ecclesiasticis obtinet, *Rosenthal. dict. loc. not. sub lit. k.* Plane, si extra Galliam versemur, vix est ut tam brevi temporis spatio incorporatio facta præsumatur: imo tutissimum existimamus, saltem quoad effectum non alienandi, & ut populo inde jus quærat, ut solennis & expressa istarum rerum incorporatio fiat, aut vero certum & determinatum tempus Capitulationi novo Principi offerendæ inseratur, post quod res quædam hoc vel illo modo a regnante habitæ, Coronæ incorporatæ censeri debeant. Ad *Brückner, de Doman. cap. 5. num. 33. seqq. Ringler, de Doman. lib. 1. §. 14.* qui tamen *Schoppinum* forsitan secuti in eo errant, quod incorporationem filci Juris Romani, de qua *Tit. C. de Bon. vac. §. de incorporat.* comparent cum incorporatione domaniali hodierna, cum tamen illa nihil aliud fuerit, quam solennis rerum publicandarū in fiscum redactio, quæ non magis domaniales dici poterant, ac hodie res quæcunque confiscatæ, antequam Coronæ incorporentur. Nempe, alia est in patrimonium fisci redactio, alia in patri-

monium Cæsaris. Vid. *L. 39. §. f. ff. de Legat. 1. L. 72. §. un. ff. de Contrab. Empt. conf. L. f. C. de collat. fund. fiscal.*

XLV. Vidimus hactenus de jure fisci in bona vacantia, de ejus causis : superest ultimo loco, ut videamus de ejus impedimentis, non quæ jux ipsum succedendi demunt omnino, de quo supra, sed quæ suspendunt tantum & exercitium illius tollunt, i. e. actionem circa hæc vel illa bona vacantia fisco competentem elidunt; id quod maxime cernitur in præscriptione. Expresse enim cautem *L. 1. C. de quadrienn. præscript.* a fisco quæstionem post quadriennium super bonis vacantibus inchoandam non esse, prout & ipsa nunciatio hoc tempore circumscripta est in *L. 10. pr. ff. de divers. tempor. præscript.* idque currit ex die, quo certum esse coepit bona vere fuisse vacantia, per *L. 1. §. 2. ff. de jur. fisc.* Sunt quidem qui hic inter bona vacantia nunciata fisco & non nunciata distinguunt, sic ut illo casu præscriptionem quadriennii admittant; hoc, non aliter illa præscribi velint, nisi longe tempore possessa fuerint, *Brunnemann. ad L. 1. ff. de Jur. fisc. num. 14. & ad L. 1. C. de quadrienn. præscript. num. 3.* Sed vix est ut hoc ex Jure Romano probari possit; unde merito *Cl. D. Stryckio, De Success. ab Intest. Diff. 5. cap. 1. §. f. & D. Rbetio, Jur. Publ. lib. 3. tit. 1. §. f.* distinctionem illam rejicientibus, subscribendum putamus : quamvis naturali rationi magis conveniat, ut fiscum facilius facta denunciatione, quam hac omissa, præscriptione summovendum statuamus; idque ob præsumptam ejus negligentiam. vid. *Ill. D. Schilter, Jur. Publ. lib. 3. tit. 1. §. 8.*

XLVI. Jure Saxonico, bona vacantia quamvis fisco delata seu denunciata non præscribi nisi tempore

re

re immemoriali, ex *Landrecht*, lib. 1. art. 29. probare conatur *Schultzius*, in *Synops. Instit.* lib. 2. tit. 6. pag. m. 279. Sed nobis hic videntur confundi bona vacantia, cum jure ipso talia occupandi, ut de hoc potius intelligendus sit hic textus, quam de rebus ipsis vacantibus, quæ procul dubio ordinaria Juris Saxonici præscriptione triginta annorum præscriberentur, quemadmodum ex dict. *Juris lib. 1. tit. 28.* supra a nobis citato apparet, ibi: ob er (judex) es heischet nach dem dreißigten: Sicque etiam intelligentur *Brückner*, de *Doman. cap. f. num. 25.* dum moribus Saxonum bona vacantia adversus fiscum in præscriptibilia facit. Quod vero de quadriennii præscriptione diximus, locum solum habet, si bona tanquam vacantia fisco nunciata fuerint, nam si ex aliis causis, v. g. delicto; fisco cedunt, ad hujus exclusionem 20. annis opus esset, *L. 1. §. 3. ff. de Jur. fisc.* nisi bona Ecclesiæ commissa, ubi longius spatium requireretur, nempe 40. annorum, aut 100. contra Ecclesiam Romanam, per *cap. f. X. de Præscript. in 6.* & pertinet huc regula *Hermogeniani* in *L. 13. pr. ff. de divers. tempor. præscript.* In omnibus fisci questionibus, exceptis causis, in quibus minora tempora servari specialiter constitutum est, viginti annorum præscriptionem custodiri. Illud vero certum est, litis contestatione interrumpi præscriptionem, secus ac olim erat, *L. 18. ff. de Rei vind. L. 2. ff. pro donat.* imo & sola citatione, per *L. 3. vers. quæ ergo. L. 7. pr. C. de Præscript. 30. l. 40. ann. L. f. vers. sancimus. C. de annal. except.* Vid. *Carpzov. Part. 2. Const. 7. def. 4.* non tamen ea, quæ fit ad processum extrajudiciarium, *Verhör der Sachen*; nisi decretum, ein Abschied / fuerit subsequutum. *Carpzov. d. l. def. 5.* prout nec interpellatio alia extrajudicialis sufficit ad interrompendam præscriptionem,

nem, *Engel, Coll. Jur. Canon. lib. 2. tit. 26. in fin.* nisi & hic interpellans adeo liquide de jure suo docere possit, ut in mala fide interpellatus constitui queat. Vid. Ill. D. *Schilter, Exercit. ad Pandect. XLV. §. 60.* Tandem, ut cæteras præscriptiones, sic & præsentem nostram contra fiscum maxime moratur tempus belli & pestis, si iustitium fuerit, per *cap. 10. X. de Præscript.*

XLVII. Antequam vero huic Dissertationi coronidem imponamus, non abs re forsan fuerit differentias aliquas ex Jure Feudali proponere, quibus Successio Fisci Feudalis ab illa civili discrepat. Differentia prima cernitur in rebus ipsis acquirendis: in successione fisci civili, domino occupandi dominium rerum a defuncto relictarum acquiritur noviter & primo; in successione fisci feudali, fundus & res feudales vasalli absque heredibus defuncti non primo domino directo acquiruntur, sed vindicantur potius tanquam sua jam antea, non secus ac de Jure Romano rei usufructuariæ vindicatio proprietario competit finito usufructu: feudum enim usufructus speciem esse, nemo facile negaverit; unde etiam consolidatio ad feuda relata est, interque eorundem finiendorum modos connumerata. Vid. B. D. *Kulpis, in Dissertat. de Consolidatione, §. 17.* Plane in una eademque persona aliquando utrumque potest concurrere, puta, si dominus feudalis simul sit jurisdictionis: quæ adeo sibi non repugnant, ut & initio feudorum vasalli plerumque subditi fuerint, quæ Ill. D. *Schilteri* observatio est, in *Commentar. ad Jus Feudal. Alemann. cap. 4. §. 9.* Atque ista diversitas resultat ex ipsa feudi natura, qua ab infeudante dominium rei non transfertur in vasallum, sed domini saltem effectus, licet utilissimus, plenissima utendi fruendi

fruendi licentia, etiam in posteris, in perpetuum. 2. *Feud. 23.* Quæ insignis utique utilitas & alia vasallum legitime investitum comitentia jura, quorum quædam recensentur 2. *Feud. 8. pr. vers. Rei autem.* quemadmodum usumfructum feudalem illo vulgari Romano longe pleniorum opimiorumque reddunt, sic quoque effecerunt, ut istiusmodi ususfructus dominio comparatus sit, & utile vel quasi dominium dictus; vid. *Rosenthal. de Feud. cap. 1. concl. 6. lit. a.*

XLIX. Atque ex hac feudorum natura, qua deficientibus heredibus feudalibus res feudales domino non vacare diximus, sed illud solummodo evenire, ut hætenus nudæ proprietatis dominus nunc incipiat plenam rursus in re sua habere potestatem, ut loquitur in casu finiti ususfructus Imperator, in §. *f. Inst. de usufruct.* sequitur & illa altera differentia, ut non æque ac Domino Jurisdictionis ad possessionem rerum vacantium acquirendam, Domino directo corporali apprehensione opus sit, sed imo ut dominium directum utile, sic quoque possessio civilis naturalem illam ad se trahat ipso jure, ut bene philosophatur *Rosenthal. de Feud. cap. 7. concl. f. num. 13.* Ratio hujus rei quam assignat *Molinaus, ad Consuet. Paris. T. 1. §. 43. gl. 1. n. 176, seqq.* optima est, quoniam dominium utile, & naturalis possessio subalternantur directo dominio, & civili possessioni, & non fuerunt transiata, nisi limitatim usq. ad certum tempus, quo pendente, vasallus non possidet, nisi sub hac qualitate & conditione hujus limitatæ concessionis, unde ea finita, necesse est, quod desinat possidere, & (quod nos addimus) dominus directus incipiat iterum plene. Atque hujus rei effectus est, ut finita sic ipso jure possessione ultimi vasalli, dominus directus possit propria
L auto-

autoritate rem a detentore revocare, cujus resistentia turbativa censetur. *Rosenthal, dict. loc. num. 14. § not. sub lit. o.* nec ille in hoc peccet, ut habetur in *Jure Feudali Alemannico cap. 103. §. 8.* Sicque etiam vidimus per *Pacem Osnaburgensem, Art. XI. §. 6.* Electori Brandenburgico licuisse Archiepiscopatum Magdeburgensem in casu aperturæ, propria autoritate occupare, possessione quam in eo habebat Augustus Dux Saxoniæ, eveniente conditione, ipso jure ad eum recidente. Vid. Ill. D. *Schilter, in Dissert. de Investit. Princip. Imper. Simultan. cap. 1. §. fin.*

XLIX. Illud in primis notandum, quod de domino directo diximus, semper capax esse in casu aperturæ dominium utile ad se trahere, vice versa non procedere, nec utile directum ad se trahere, etiamsi domino directo heredes plane non sint. Colligimus id argumento textus *Juris Feudalis Alemannici, cap. 135. ibi: Obe ein eigen des Richs vurd oder an es erstirbt oder es an ein Gotzbuß git der Man der es zu leben bett der veluret domite nüt Er sol zu sine Herren kumen und sol sin leben vorderp.* Casus hic est: Titius allodium suum in feudum erexerat, Cajo de hoc investito; accedit Titium sine heredibus decessisse, bonis ejus ut vacantibus domino territorii vindicatis: quæsitum, an feudum finitum sit. Videbatur quod sic, quia bona confiscata, nec amplius sit, cui servitia præstari possint. Sed contrarium verius visum fuit, quia ista confiscatio non præjudicare potest vasallo, prout nec ad hoc ipsi prodest, ut dominium directum utili consolidare possit, successore utique adhuc aliquo domini directi superstiti, fisco: cui consequens, ut ab hoc renovationem investituræ petat. Notamus obiter occasione hujus

tex.

textus, aliquando contingere posse alienationem domini directi inscio vel invito vasallo, quod regulariter prohibitum, per Constitutionem Conradi, 2. *Feud.* 34. §. 1. & Friderici, 2. *Feud.* 55. §. 1. in fin. Vid. Ill. D. Schilter, in *Comment. ad Jus Feudal. Alemann. cap. 89.*

L. Tertio, insignis admodum inter utramque Successionem differentia cernitur in personis ipsis fiscum excludentibus. Personas quæ in successionebus fiscum civilem excludere valent supra vidimus, ac deprehensum est illum remotissimo gradu constitutum esse: at in successionebus feudalibus personæ fiscum excludentes arctioribus limitibus circumscriptæ sunt, & multo ocyus deficiunt heredes; quæ res & suos gradus habuit. Antiquissimo jure, totum jus vassalli pendebat a mero arbitrio domini, sic ut illud revocare posset quodcumque libuerit; mox annalia facta beneficia; deinde ut ususfructus cum vita vassalli finiebantur; postea & in filiis durare permissa, quod Conradus extendit ad nepotes & fratres quoque, vid. *Wippo, de Vit. Conrad. Sal. apud. Pistor. pag. m. 430, pr.* usus tandem, ad descendentes masculos omnes in infinitum; prout hanc juris mutationem optime explicat Feudista, 1. *Feud.* 1. §. 1. *seqq.* quod quemadmodum cum successione fisci civili coincidit, differt tamen in eo, quod in feudis foeminae regulariter excludantur. Quæ regularis feudorum successio per pacta investituræ adjecta ita alterari potest, ut ad heredes etiam non feudales & extraneos transire queat, & ea facultas tribui vasallo, ut re feudali tanquam sua & propria seu allodiali uti possit: id quod potissimum cernitur in illa feudi hereditarii specie, qua alicui feudum conceditur, *ut ipse & sui heredes, & cui ipse*

derit, babeant, ut est formula 2. *Feud. 48. & 2. Feud. 26.*
§. Feudum. Atque constat feudum ea lege concessum alienari posse etiam absque domini consensu: quæ res quoque causam controversiæ dedit, si vassallus feudum ejusmodi qualitate donatum possidens sine herede decesserit, quis ei in hoc succedere debeat, fiscus civilis, an dominus feudi seu fiscus feudal. Ill. D. *Strykius, de Success. ab Intest. Diff. 5. cap. 2. §. 5, seq.* rationibus ultro citroque perpensis tandem concedit in sententiam affirmantium, feudum cedere Fisco civili. Fundamentum suæ assertionis ponit in eo, quod istiusmodi feudum ad extraneos quoque sit transitorium, ergo & ad fiscum, qui heres extraneus reputatur. Potuisset & illud dici, factum vassalli de herede aut successore sibi non prospicientis esse speciem alienationis, saltem tacitæ. Sed quantum ad priorem rationem attinet, jam supra satis demonstratum est, fiscum heredem legitimum non esse, sed jure proprio bona vacantia occupare: atqui in præsentē casu feudum hereditarium, etiamsi vassallus defunctus nullum heredem post se reliquerit, vacans domino plane non est, ob dominium directum usque eo vicens, & utile ad se trahere emergente conditione nunquam non validum; ut hactenus a *Rosenthalio* dissentienti causa nulla supersit. Deinde, ista facultas initio feudi constituti vassallo tributarem feudalem ad quoscunque, etiam extraneos transmittendi, illam in se habet conditionem, ut fiat salvo semper jure domini directi, & ne ex ista alienatione ex feudo fiat non feudum, i. e. omnis spes consolidationis per naturam domino intervertatur; quod fieret utique, si feudum ad fiscum transferret:

ret: quod & ad alteram dubitandi rationem responderi potest. Patet inde, hanc decisionem etiam in confiscationibus locum sibi vindicare, si contingat alicujus bona ob crimen, forte Perduellionis &c. publicari. Vid. Ill. D. *Schilteri Inst. Jur. Feudal. cap. 8. §. 17.*

LI. Quemadmodum igitur ex supra dictis constat, novum non esse, sed & sæpius contingere, ut unius ejusdemque personæ sine heredibus defunctæ bona inter diversos fiscos dividantur, & allodialia quidem cedant fisco civili, feudalia fisco feudali seu domino feudi, modo, quod ad hæc posteriora attinget, plane necessario, i. e. nat naturali dominii utilis ad directum reversione; sic feudalia utique non sunt, quæ dominus utilis ex re feudali percepit, sive naturalia illa sint, seu industrialia, seu & civilia, ut mulctæ, commissæ &c. quæ proinde dominus utilis acquirendo sua facit plene, & ad heredes transmittit, etiam non feudales. Hæc uti juris apertissimi sunt, sic dubitationem non leviem habent illo in casu, quo bona, etiam immobilia, durante dominio utili domino plane vacare contigit, si postmodum feudo domino directo aperto, quærat, cui bonorum illorum vacantium dominium cedere debeat, domino feudi, an heredibus vasalli allodialibus. Cujus quæstionis decisio ut clarior evadat, lubet hic casum adscribere, prout nuper nobis fuit propositus: Titius, a Sempronio Vicum A. in feudum tenuit cum omnibus Regalibus, mixto & mero imperio. Accidit Vicum A. ingruente bello funditus everti, subditis hinc inde dispersis: refulgente pace subditi pristinis redduntur sedibus, inque renovatione ban-

ni inventum est, fundos quosdam non reperisse dominos, ad quos antea jure proprio pertinebant; hos sibi assertos tanquam vacantes Titii heredes feudales aliis in Emphyteusin concedunt. Mox feudo deficientibus Titii heredibus feudalibus Sempronio aperto, inter hunc & heredes Titii allodiales de his fundis quæstio incidit, utrisque dominium eorundem sibi vindicantibus: quæsitum quid juris? Pro heredibus facit, jus occupandi bona vacantia esse effectum jurisdictionis ejusque fructum, quem non minus ac alios fructus civiles intuitu jurisdictionis obvenientes lucretur & succ faciat dominus feudi utilis. Nec aliter etiam in confiscationibus rerum quavis immobilium a vasallo decretis, statuisse *Rosenthalium*, de *Feud. cap. 5. concl. 64.* hucque trahi posse generale illud *Ulpiani* effatum in *L. 7. pr. ff. de Usufruct.* ibi: *Usufructu legato, omnis fructus rei ad fructarium pertinet,* ubi & in *seqq. §.* expresse ait, fructuarium dominium rei etiam immobilis, intuitu ususfructus acquisitæ, non amittere, finito licet usufructu. Quibus & illud adjici potest, juri domini directi in hoc nihil decedere, nec territorium ejus imminui, mutato licet fundi domino; non secus ac si a pristino possessore per venditionem forte aut alium titulum fundus religiosus fuisset alienatus: illibatam enim in hunc domino feudi jurisdictionem manere, non aliter ac si ab initio mutationem domini passus non fuisset. Sed re penitus inspecta, potius est, ut contrarium verius videatur; sequenti ex ratione. Jus occupandi bona vacantia non tam effectus est jurisdictionis, quam qualitas sumæ potestati competens illa habendi præ privato quovis alio, jure & nomine populi. At qui

qui supra §. XI. (ad quem L. B. ablegamus, ne idem bis nobis dicendum sit) cum in originem & fundamentum Successionis Fisci in bona vacantia inquisiverimus, ex *Grotio* & moribus populorum Germaniæ demonstravimus, tempore quo privatæ possessiones singulis distribuerentur, non adeo omne jus populum a se alienasse, ut non sibi aliquod reservaverit, quod capax esset possessiones quandocunque domino vacaturas dominio suo transcribendi ipso jure. Quod ut ad præsentem nostrum casum applicemus, dicendum est; si contingat dominio vasalli utili durante, fundos quosdam privatis dominis destitui, ad eorum acquisitionem non opus esse facto vasalli, nec eos occupari vi jurisdictionis, sed ipso jure naturali modo accrescere dominio populi, aut ejus qui eum repræsentat, summi Principis. Unde fit, ut fundi tales vacantes ad dominium directum recidant, & fiant particula territorii de quo vasallus fuerat investitus; quorum commoditatem non minus ac hujus percipit, quamdiu jus feudi durat: quo vero resoluto tantum abest ut heredes allodiales dominium in illis nanciscantur, ut nec fructus quidem inde amplius percipere queant. Illustrari potest hæc res exemplo incrementorum naturalium quæ feudo accedunt, quorum commoditas ad vasallum non pertinet jure proprietatis, sed itidem jure feudi, quo finito etiam, tanquam accessoria sequuntur suum principale, & una cum feudo aperiuntur domino. vid. *Rosenthal, de Feud. cap. 10. concl. 44. n. 18.* Quod vero de immobilibus diximus, in mobilibus locum non habet, cum non eadem hic militet ratio: cedunt itaque dominio vasalli plene & transmissibiliter ad ejus heredes, etiam non feudales.

LII. Resoluto igitur ob defectum heredum iterum feudo, reviviscit domino jus pristinum re sua uteudi fruendi plenissime, sequiturque effectus cum successione fisci civili hactenus communis, dominium plenum & libera rei sic acquisitæ administratio; nisi lex aut pactum alienationem impediatur: id quod in feudis Imperio apertis factum scimus, de quibus Imperator alios denuo investire nequit, sed ea Coronæ incorporare tenetur, per *Capitulationem Leopoldinam, Artic. 30.* quod tamen ad feuda majora & insignioris emolumenti restrictum est. Cæterum notandum, hanc legem perpetuam non esse, nec diutius obligare, quam ratio ejus durat, quæ est, ut per commoditates feudorum sic apertorum, rebus Fisci Imperialis collapsis præsidium quæreretur, quibus aliquando in melius auctis, uti cessaret ratio legis, sic & ejus dispositio. Nec aliter etiam ejus vigorem extendit *Capitulatione cum Ferdinando II.* inita, ibi: *Bis so lange desselbige Reich wieder zum Wesen und Aufnehmen kommet.* Vid. in hanc rem *Conringius ad Lampad. Part. 3. cap. 5. §. 26. in fin.* Denique quod de feudis Nobilitatis Immediatæ Alsatia Inferioris scripserat B.D. *Kulpis, in Diss. de Consolidatione, §. 39.* quamvis vacantia dominio suo directo consolidari non posse; quemadmodum hujus assertionis tum temporis causam optimam habuit, sic hodie forsitan aliter usus obtinet: quod in gratiam illorum dixerimus, quorum manibus laudati Viri dissertatione versatur; quæ & hactenus pro instituti ratione dicta sufficiant.

55 10(50

Spielmann, Johann Ernst

Diss. inaug. iur. De successione fisci, von erblosen Gütern

Argentoratum ; Lipsia 1714

Regensburg, Staatliche Bibliothek -- 999/A.Diss.9991

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11077395-8

VD18 12367761-001